

VENETIE IGOUMENITSA KONITSA KOZANI VERIA THESSALONIKI

GRIEKENLAND-TURKIJE

TOCHT 2008

TERIE LEIJS

KAVALA XANTI ALEXANDROUPOLI TEKIRDAG ISTANBUL

GRIEKENLAND-TURKIJE

INHOUD

Hoofdstuk		Pagina
1	De Start	4
2	Het Pindosgebergte	15
3	Religie	25
4	Brandweer	34
5	Turkije	41
6	Istanbul	50
	Tot Slot	57

PERIODE MEI TOT HALF JUNI 2008

Veerboot van Venetië tot Igoumenitsa Wandeltocht van Igoumenitsa tot Istanbul

Wandelen door Epirus-Macedonie-Thracie

HOOFDSTUK 1 - DE START -

- Week 1 -

*Mestre (Italië) Brandweer

*Ferry Venetië-Igoumenitsa (Griekenland)

*Igoumenitsa (Brandweer)

Mavroudi-Vrisela-Ano Paleoklissi-Gola

*Plakoti (buiten op veranda)

Polidroso-Vrosina

*Voutsaras (Brandweer)

Lefkothea-Eleousa-Negrades

*Kalpaki (huis in aanbouw) Klidonea-Kalithea

*Konitsa (Brandweer)

*=slapen

ITALIË

“Wanna make love?”

Een jonge negerin, gaaf gezicht, gekleed in een zwarte lakjas, klampt me aan voor een intieme wip. Even ben ik beduusd. Ik ben nog maar nauwelijks begonnen aan mijn wandeltocht door Griekenland en Turkije.

Met mijn bergschoenen en zware rugzak ben ik onderweg naar een slaapplek in de brandweerkazerne van Mestre.

Met enkele stuntelige Italiaanse woorden leg ik uit dat ik op pelgrimsreis ben. De prostituee loopt verder en speurt naar een echte klant.

Het is half tien in de avond. Ik ben beland in Mestre, een stadje in Veneto, Italië.

Vroeger op de avond landde ik met Ryanair op Treviso-Airport.

De glazen schuifdeuren van de aankomsthal gaan automatisch open. Ik verlaat de hel verlichte aankomsthal en loop naar het verlichte busstation. Er omheen is alles donker, alleen de lichten op de autostrada maken een lichtspoor. Over de weilanden ligt een zwarte deken van de stille duisternis. Nu, op deze plek, ervaar ik de overgang naar het tijdelijke leven van avonturier/zwerver/pelgrim. De neiging om grip te houden en nu abrupt iets te doen moet ik bedwingen. Even rustig wachten alvorens de eerste stappen te zetten.

In de omgeving van het vliegveld zie ik geen veilige slaapplek voor mij en mijn tentje.

Op het busstation wacht een bus met bestemming “Venetië”.

Ik sluit aan achter de rij mensen en koop een kaartje.

Bij de halte Mestre Stazione, een stadje ten noordoosten van Venetië, stap ik uit de bus.

Op een bank onder het licht van een lantaarn kan ik mijn spullen beter organiseren.

Op mijn rug draag ik ca. 18kg bagage en voor me een buidel tasje. Aan het borstriempje bungelt een kaartloze GPS.

Drie flessen gevuld met totaal 2 liter water worden tegen de zijkant van de rugzak gepropt..

Naast me op de bank zit een ontheemd gezin uit Nederland met 3 jonge kinderen.

Zij komen uit dezelfde bus en zoeken ook een slaapplek. Ze willen de nacht buiten door brengen.

Ik hoop bij de brandweer van Mestre een bed te vinden. Dat betekent 6 km terug lopen weer in de richting van het vliegveld. De bus reed erlangs, maar de chauffeur kon er niet stoppen.

De brede rechte straat met witte monumentale gebouwen en winkels weerkaatsen het licht van de straatlantaarns.

Er is weinig publiek op straat. Bij de lantaarns lonken prostituees naar potentiële klanten. Bij een verkeerstunneltje mis ik de voetgangerspassage en kom in een doodlopende straat terecht. In een huis brandt licht en er klinkt swingende muziek. De voordeur staat uitnodigend open. In het halletje staan 2 mannen over een piano geleund. De pianist beweegt met zijn vingers virtuoos over de toetsen. Ik loop naar binnen en vraag de weg naar de brandweerkazerne. De feestvierders nodigen me uit op hun feestje. In huis zijn drie bevriende echtparen. De mannen zijn allen muzikant. De piano in het halletje swingt er vrolijk op los en we zingen allen geanimeerd mee. Mijn bagage wordt naast de piano gestald, waarna het zangtrio als kwartet verder optreedt. “Thank you, you bring us luck” roept de gastheer verheugd. Tijdens het zingen worden de glazen wijn regelmatig aangevuld en ook de tafel wordt feestelijk gedekt. Het schijnsel van kaarsen en lampen bedekt met kleurige shawls verandert de huiskamer in een zwoel intiem nachtclubje. De huiseigenaar is getrouwd met een spetterende jonge vrouw uit Moldavië. Gestimuleerd door de heerlijke rode Italiaanse wijn bereikt zijn adoratie voor haar een hoogtepunt. Op zijn knieën schuifelt hij naar haar toe en kust gretig haar billen onder het uitspreken van smachtende Italiaanse woordjes. Het Moldavische duifje gedoopt a la “ach mallerd” achter het aanrecht de avances van haar man. Er wordt aanmoedigend geapplaudisseerd voor haar Venetiaanse toreador. Na middernacht neem ik afscheid en zoek buiten in het donker de weg naar mijn mogelijke slaapplaats. In het koude licht op een verlaten rotonde staat een jonge vrouw, keurig gekleed, alsof ze op haar vriendje wacht om naar een dansavondje te gaan. Ik vraag haar de juiste weg, waarna ze achter zich wijst naar de ingang van de kazerne. Wat een enorm risico neemt zij om op deze verlaten plek de kost te verdienen. Na 01.00 u kom ik bij een groot traliehek en bel aan bij de poort. Door een intercom klinkt een stem. De poort klikt open en ik sta op een enorm groot, leeg kazerneterrein. Ik dwaal over het terrein en scharrel door lege gangen en kamers. Alles is open en verlaten, tot op mijn aanhoudend roepen eindelijk in een gebouw boven aan de trap een brandwacht verschijnt.. Na het tonen van mijn aanbevelingsbrief is mijn slaapplaats vrij snel geregeld. De wacht brengt me naar een slaapzaaltje. Vier bedden zijn bezet. Gekleed in de zwarte pakken met de leren laarzen naast het bed onderscheid ik de slapende mannen. ’s Nachts probeer ik zachtjes langs de bollende dekens te sluipen naar het toilet. ’s Ochtends haal ik koekjes en vruchtensap als ontbijt uit een automaat. Ik maak kennis met de mensen van de kazerne. Als voorbijganger voel ik me hier welkom. Men is belangstellend en hartelijk. Op weg naar de veerhaven van Venetië loop ik lange straten door met veel winkeltjes. Na enkele inkopen in een supermarkt wordt mijn rugzak erg zwaar. Ik heb wat proviand ingeslagen voor onderweg op de veerboot naar Griekenland. Ik passeer een fraaie kerk van de Heilige Gervasio en Protasio met een Lourdeskapel.. De pastoor verwelkomt me hartelijk in de pastorie en voorziet mijn pelgrimspas van een fraaie stempel. Even later beland ik op de autoweg richting Venetië. Het bonken van een hamer op blik wekt me uit mijn dromerige cadans. Het lawaai komt van een autosloperij naast de weg. Het intrigeert me en ik stap ik het terrein op om nader te kijken. Een knappe zwartharige reproductie van Claudia Cardinale, in tuinbroek en T-shirt vol zwarte vegen, dreunt met een moker op kentekenplaten van sloopauto’s en slaat deze plat. Verspreid liggen verwarde hopen ijzer, delen van scooters, motoren en autowrakken. Binnen in de loods liggen de onderdelen netjes gesorteerd in stellingen. De zon schijnt hel.

avonturier zwerver pelgrim

Feestje in Mestre

Brandweer Mestre

Veerboot Lefka Ori

Mijn tocht is wonderwel goed en soepel gestart.

Het veerkrachtige, losse, gelukkige gevoel heeft me weer te pakken.

De instelling van: "niet-verwachten" schept kansen en kan boeiende scènes uitlokken.

Op de dam, die het vasteland met Venetië verbindt, is het druk. Hoe kan dit historische stadje deze enorme verkeersstroom verwerken?

Treinmachinisten begroeten me bij het passeren met een luid signaal van de locomotief ; truckchauffeurs zwaaien en claxonneren.

Mijn wedergeboorte als zwerver wordt gevierd.

Op het feestje van vannacht sprak men met trots over "Ons Venetië", als een aparte enclave, los van Italië, met een unieke eigen taal.

De veerboot naar Griekenland, de Lefka Ori, is van ver al duidelijk zichtbaar.

Aan weerszijden van de dam spiegelt het water als gesmolten zilver in de Lagune. Een lange rij palen markeert de vaarroute. Enkele boten varen langs. Voor langs de boeg wervelt het water op tot een volle witte snor, die uitwaaiert als rimpelende golfjes.

Aan het eind van de dam verschijnen de gebouwen van Venetië, als een rode waas waarboven kerktorens uitsteken.

In de terminal van Anek Lines koop ik een dekplaats-ticket voor € 45,- .

Trucks met tweedehands auto's voor Griekenland wachten op de kade tot ze mogen inschepen.

Hier vertrekken goederentransporten naar het Oosten.

Een truckchauffeur uit Jordanië lurkt aan een waterpijp. Hij wacht geduldig in zijn cabine. Samen met twee andere collega's rijden ze de drie, in Frankrijk gekochte trucks, naar Jordanië.

Drie hippe Griekse studenten keren terug naar Griekenland, na hun railrunnertrip door Europa.

De afgelopen nacht sliepen ze op het San Marcoplein. Vanochtend vroeg werden ze gewekt door de politie. Ze moesten onmiddellijk verkassen.

19.00 uur vertrekt de Lefka Ori. Een loods laveert het grote schip de lagune uit.

Het schip vaart in noordoostelijke richting, met een boog om de stad heen en dan via een doorgang in de lagune naar het open water van de zee.

De oude voorheen welvarende stad Venetië is nu vanuit ons perspectief overzichtelijk en toont zich op haar mooist.

Ik voel me als in het sprookje van Gullivers Reizen.

Het schip lijkt hier een enorme kolos, die voorzichtig door de kanalen van de miniatuurstad sluipt.

Beneden ons tuffen Vaporetto's en bootjes met wuivende mensen. De San Marco lijkt van Madurodam formaat.

De ondergaande zon legt bij ons afscheid een zachte warme gloed over het water.

Het schip vaart door het Giudecca Canal de lagune uit en kiest dan koers naar Igoumenitsa.

Het wordt donker. Onze zeereis van 600 km over de Adriatische Zee is begonnen.

Op het bovendek zit naast me Hussein, een Turkse man van ongeveer mijn leeftijd.

Hij is vroeger met zijn vrouw als gastarbeider naar Duitsland getrokken. Hij zocht werk in Duitsland en wilde later weer terugkeren naar Turkije, zijn geboorteland.

Hij wilde geen huis kopen, maar huurde een woning in Duitsland en bleef de droom koesteren om later zijn levensavond in Turkije door te brengen.

Zijn kinderen hebben nu in Duitsland een goede baan en een eigen woning. Niemand van hen wil terug, alleen Hussein.

Vrouw, kinderen en kleinkinderen blijven in Duitsland, waardoor Hussein geen andere keuze heeft.

Zijn auto, staat nu beneden in het scheepsrui, volgeladen met cadeaus.

Hij is onderweg naar zijn woning in het Turkse plaatsje Kaiserle. In September keert hij weer terug naar Duitsland.

Hussein volgt de plannen voor mijn tocht met belangstelling.

"Jij laat alles maar gebeuren", merkt hij op en waarschijnlijk heeft hij gelijk.

Aan boord zoeken de dekpassagiers een goed plekje om te slapen.

Enkelen zoeken de duurdere ligstoelen op.

Hussein raadt het af. Het is daar benauwd.

In een hoek van de gang ligt zijn matras met slaapzak opgemaakt. Naast zijn slaapplek is een stopcontact voor zijn waterkoker.

Ik kies een plekje buiten op het dek tussen de banken, vanwaar ik in het donker over de golven kan kijken.

Langzaam maak ik kennis met de rest van het gezelschap aan dek.

Drie jonge Canadezen reizen in hoog tempo Europa rond.

Een pasgetrouwd stel uit Washington maakt een vergelijkbare reis. Door hun opgewonden gesprekken is de prachtige uittocht uit Venetië onopgemerkt aan hen voorbij gegaan.

Drie Duitse mannen slapen riant op een groot opblaasmatras. Naast hun bed staat een pak met 3 liter wijn. Het lijken me fantasierijke levensgenieters.

Zij varen naar Patras en daarna naar Lefkas, waar zij een huis hebben gehuurd. Van daaruit willen ze zeilen op de Ionische Zee.

Een Duits echtpaar heeft een huisje aan een meer gehuurd. Vorig jaar is de vrouw tijdens een fietstocht door Italië verongelukt. Haar elleboog is nu vastgezet met stalen platen en schroeven.

Zij gaat wandelen, maar hij wil gaan fietsen.

Alle reizigers hebben een eigen verhaal.

Een ouder Grieks stel, beiden gastarbeiders, mopperen op de maffia van de scheepvaartmaatschappij. Ze voelen zich afgezet door € 400,- te moeten betalen voor een hut.

Mijn matje rol ik uit op het dek. De stalen dekvloer dreunt mee met het stampen van de motoren, zodat ik in slaap wordt getrild.

's Ochtends krijg ik van het Amerikaanse stel koffie en later schenkt Hussein heet water uit zijn koker in mijn beker met een schep Nescafé erbij.

Ieder uur loopt hij naar zijn slaaphoekje om water te koken voor verse koffie.

Hussein komt uit Cappadocie. Hij nodigt me uit voor volgend jaar in zijn huis in Turkije.

Hij vindt zichzelf een gematigde moslim. Het geloof is iets wat volgens hem binnen in je zit.

Op de wereld zijn overal goede en slechte mensen.

Hussein gruwelt van het feit dat in Nederland mannen met elkaar mogen trouwen.

Zijn dagindeling voor de komende maanden in Turkije ligt vast:

Uitslapen tot 11.00 uur. Overdag gaat hij op stap voor een praatje en 's avonds komen de mensen die overdag werken bij hem op bezoek.

Hij kijkt veel TV. In de weekends krijgt hij veel bezoek.

De vrouwen koken en Hussein hoeft er alleen maar voor te zorgen dat de koelkast gevuld is.

De mannen drinken raki. Hussein zegt dat hij zijn grens kent.

Zo komt hij de maanden door. Na afloop draait hij de deur op slot.

De kinderen kunnen het huis gebruiken en erven het huis na zijn dood. Het interesseert hem verder niet.

's Ochtends gaan de echte moslims naar de moskee. Hussein draait zich dan nog een keer om in bed.

Hij trekt zich weinig aan van de geboden en praat wat schamper over de streng gelovigen.

Hij is voorstander van een vreedzaam samenleven tussen mensen van alle religies.

140 km voor Igoumenitsa doemt de Albanese kustlijn op. Een kale strook met schaars begroeide hoekige rotsen.

Hussein en ik brengen al keuvelend de dag door, slechts onderbroken voor de tocht naar de waterkoker voor de verse koffie.

Als er een Turkse landgenoot langskomt, volgt een gesprek. Ze gebaren met de armen tijdens het gesprek en raken elkaar regelmatig aan.

Samen met Griekse truckers drinkt het Amerikaanse groepje en ik een pilsje.

Ze steken de draak met de strenge Duitse politie:

De Duitse politie is voor ons extra vriendelijk.

Als ze ons aanhouden vragen ze waar we vandaan komen.

Wanneer we zeggen uit Griekenland, dan zeggen ze:

“OK, ik zal je schrijven,” waarna de agent zijn notitieboek pakt.

Ik eet nog in het restaurant als er omgeroepen wordt dat we binnen enkele minuten aanleggen in de haven van Igoumenitsa. Hier moet ik van boord.
 We hebben 24 uur gevaren en 600 km. afgelegd.
 Haastig neem ik afscheid van de andere dekpassagiers. Hussein is inmiddels spoorloos; waarschijnlijk zit hij al startklaar in zijn auto tussen de cadeaus.
 Het was een mooie en gezellige bootreis.
 Als enige voetganger verlaat ik het schip.
 Hoog op het bovendek achter de railing verdringen de dekpassagiers elkaar.
 Uitbundig word ik uitgezwaaid.
 De grote laadklep is neergelaten. De boot braakt een lange stroom vrachtauto's en personenwagens uit.
 In het havengebouw koop ik telefoonkaarten.
 Er hangt een hele rij telefoons, waarvan maar een apparaat blijkt te werken.
 De stemmen van Julia, mijn vrouw, en Sem, mijn kleinzoon, klinken dun.
 Langs de kade liggen wachtende veerboten. Noordwaarts loop ik langs kust naar de brandweerkazerne.
 Daar belt men eerst het oppercommando, waarna toestemming volgt om te mogen slapen.
 De brandweerlieden zijn belangstellend, maar vinden de afstanden wel erg lang om te lopen.
 De slaapkamer met 4 bedden ziet er wat verkommerd uit, maar is voor mij prima.
 Men raadt aan, omwille van mijn veiligheid, de hoofdroute te nemen in plaats van binnendoor te lopen via kleine weggetjes

Na Igoumenitsa loop ik langs diverse winkels en kleine bedrijfjes. De opschriften met de Griekse lettertekens kan ik niet ontcijferen..
 Een groepje mensen wacht langs de weg op de melkwagen. Om hen heen staan bussen met geiten- en schapenmelk. De bussen worden gewogen en bijgevuld tot 50 kg.
 De naam Angelo Pakos, mijn Griekse kennis uit Oisterwijk, komt de mensen bekend voor. Men wil graag weten uit welk dorp Angelo komt.

Thuis zaten Angelo Pakos ik regelmatig rond de tafel. Met de wegenkaarten en enkele schetsjes fantaseerden we over de tocht. Angelo tekende weggetjes tussen de bergen door. Hij zag de bergen, de weggetjes, de rivieren en bronnen helder voor zich. Ik zag alleen een wirwar van lijnen en probeerde deze op Google Earth met weinig succes te traceren.

Veel voormalige gastarbeiders, die in Duitsland hebben gewerkt, komen uit deze streek.
 Lopen gaat vaak gepaard met verlies van alertheid.
 Door mijn eigen sufheid en door de onleesbare Griekse letters mis ik een afslag.
 Nadat ik terugloop blijkt de afslag aan de andere kant van de weg te liggen en via een niet zichtbare bocht onder de weg door te lopen.
 Het heuvelachtig landschap bestaat uit groene vegetatie. Ik passeer een rivier.
 De zon schijnt erg fel. Na het slechte weer de afgelopen periode in Nederland is dit een grote overgang.
 Een jonge vrouw is op weg naar haar zieke vader om te helpen. Hij woont in een dorpje even verderop. Ze zet me na een kilometer af bij de goede afslag af. Ik sjok verder en probeer beschutting tegen de hitte te vinden in de schaduw van een struik.
 Het gebied is dun bevolkt; er staan enkele plukjes huizen.
 Een loodgieter stopt met zijn bestelbusje en is belangstellend.
 Hij neemt me een stukje mee. Iedereen die we tegenkomen kent hij of is familie van hem:
 De chauffeur van de schoolbus, die met veel moeite langs de slingerweggetjes rijdt en bij bochten heen en weer moet steken; de kinderen van zijn zus, zijn huis en zijn werkplaats. De loodgieter zwaait met de ene hand en stuurt met de andere. Hij slaakt een triomfkreet als hij een slang plat rijdt..
 Eerder die dag zag ik een doodgereden schildpad. Het gespleten schild met de geplette ingewanden die er onderuit komen zien er gruwelijk uit.
 Boven op een heuvel zet Theo me af en wijst me de weg naar het dorpje Plakoti.

De witte huisjes liggen tegen de berghelling aan de overkant van de rivierkloof. Op deze fraaie panoramaplek staat een goed onderhouden wit kerkje. Het is gesloten, maar ik kan er even rusten op een bankje in de schaduw.

Het lijkt verlaten totdat er een man verschijnt die zijn ezel buiten zet.

Hoewel Plakoti duidelijk zichtbaar is, is de tocht erheen erg zwaar en lang.

In de hete zon sjouw ik over een pad. Ik moet herhaalde malen klimmen en weer dalen.

Deze eerste dag is een zware beproeving, terwijl de natuur bijzonder mooi is. Beneden in het dal stroomt een rivier tussen liefelijk groen en woeste rotsen.

Bij enkele huisjes, nog voor de rivierovergang, valt een valse hond me aan.

Met opgetrokken lippen, tanden dreigend, oren plat in de nek, komt hij grommend op me af. Mijn stok houdt het krenge op afstand, waarna de grote kei die ik ondertussen gepakt heb ervoor zorgt dat hij afdruipt.

Voor het laatste huisje van het rijtje zit op een terrasje, beschut door een groen bladerdak, een oude man en vrouw.

We kletsen gezellig samen. De Duitse taal begrijpen ze tot hun eigen verbazing nog redelijk.

Lange tijd geleden woonden ze samen in Duitsland.

De Duitse woorden zijn weggezakt, maar borrelen weer langzaam op. De man tobt met allerlei lichamelijke kwalen. Hier voelt hij zich erg eenzaam. In dit verlaten gehucht is geen bar en niemand om mee te praten.

Eenmaal per maand reizen ze met de bus naar de stad.

Even hiervoor kreeg ik last van de hond en ik vraag hen om raad.

De vrouw zegt nuchter, dat het dier vreemdelingen bijt. Wanneer dat gebeurt, kan ik de politie bellen, die hem dan meeneemt.

Ze hebben een ongetrouwde zoon, waar moeder erg trots op is.

Ze vindt het jammer, dat mijn dochter al getrouwd is. Hoewel haar zoon 40 jaar is, ziet hij er veel jonger uit. De trotse moeder geeft hem slechts 35 jaar.

Plakoti aan de overkant van het rivierdal leek enkele uren eerder dichtbij.

De weg er naar toe is verlaten. Het is een frustrerende zwaar onvoorspelbaar traject met veel hoogteverschillen.

Soms lijkt het of ik juist verder weg ga van het dorpje, maar later draait de weg weer terug in de richting van het dorp.

Doodmoe sjok ik Plakoti binnen.

Het dorp is verlaten. Een verzameling van steile weggetjes, die zich tussen de huizen wringen.

Het enige barretje annex winkeltje is verborgen in dit doolhof.

Een vrouw van de winkel komt uit een nisje tevoorschijn en begrijpt mij aanvankelijk niet.

Ze leest mijn Griekse brief. Ze lijkt wat stuurs en belt iemand. We begrijpen elkaar niet goed.

Na een drankje laat ik mijn rugzak bij haar achter en ga het dorpje in.

De steile paadjes hebben groeven in het betonnen wegdek tegen uitglijden.

Eindelijk ontmoet ik een man, die Duits verstaat. Volgens hem is de burgemeester weg. Hij heeft de sleutel van het gastenverblijf meegenomen.

Samen zoeken we een plekje voor mijn tentje. Het ijs is snel gebroken en even later bedenkt hij zelfs een betere slaapplek. Ik kan buiten slapen onder het afdak van een leegstaande bungalow.

Tegen de avond komen de enkele mannen uit het dorp bij elkaar op het terrasje voor de bar.

Er wordt veel gepraat en op verzoek van een der mannen maakt de vrouw uit het winkeltje een omelet met salade voor mij.

Bij het licht van mijn hoofdlampje dwaal ik in het pikkedonker buiten het dorpje op zoek naar mijn slaapplek.

Vanuit mijn slaapzak zie ik 's nachts de lichtjes tegen de hellingen van het langgerekte dal.

De lucht viert feest met een heldere sterrenhemel en een scherp getekende maansikkel.

's Ochtends word ik gewekt door de geluiden uit het dorp. Vanaf mijn terrasje kan ik de omgeving bekijken. Tegen de huizen zijn tuintjes geplakt. De aarde wordt door lage keienwallen vastgehouden tegen de vloed van omlaag stromend regenwater.

Met moeite kom ik uit bed. Gisteren had ik een zware dag en ik vraag me af of deze beproeving wel zinvol is.

Vandaag moet ik eerst omhoog, waarna de route over een berg heen loopt.

Na een zeer steile klim het dorpje uit, bereik ik een verkeersweg met langgerekte haarspeldbochten.

Hier loopt ik rustiger. Het uitzicht is wijds.

Op deze hoogte van 640 dwalen de koeien en ezels vrij rond.

Ik loop naar Voutsaras.

Alweer een zware dag. Misschien komt dat door een combinatie van factoren: het inlopen, de zware bepakking en de warmte.

De kleine kazerne is een hulppost en bestaat uit een barak met enkele noodunits en slechts een oude brandweerwagen.

De barak grenst aan een bos met verwilderde honden. Mijn bed staat in een der containers

De ploegen lossen elkaar 's ochtends af om 7.30 u.

's Nachts lopen de eigen honden los rond en slaan aan bij onraad. De airco verfrist de bedompte container.

De volgende ochtend wil een brandweerman me op mijn geplande route afzetten. Hij neemt me mee tot de wegsplitsing Ioanina-Kalpaki.

Om half negen loop ik verder langs de E90.

Naar Kalpaki is ongeveer 30 km. Er passeren veel Albanezen, allen rijden in een Mercedes.

Ook passeren veel trucks van "Der Türker" uit Istanbul.

Op deze dag is er tamelijk veel verkeer. Ik hoef ik niet veel te klimmen.

Ongeveer evenwijdig aan de weg loopt oostelijk een bergketen. De andere kant bestaat uit een vruchtbare vlakte voor land- en tuinbouw. Dit gaat later over in bergen.

Ik ontmoet een oudere Griekse man. Hij heeft in Australië bij Dunlop gewerkt.

Zijn vrouw is vorig jaar overleden. Hij heeft nu spijt dat hij naar Griekenland is teruggekeerd.

Australië was beter. Hij vindt zijn Griekse landgenoten niet aardig. Ze zijn jaloers.

Griekse gastarbeiders dragen vaak iets tragisch met zich mee. Elke keuze brengt ook nadelen met zich mee. Griekenland is ook voor hen een duur land.

Even verder verdient een beheerder van een wegrestaurant € 700,-/mnd.

Hij vraagt zich af hoe hij hiervan kan rondkomen met zijn gezin met vrouw en twee jonge kinderen.

Zijn woonlasten zijn € 340,-. In Duitsland was het beter.

Diverse keren word ik gewaarschuwd voor Albanezen. In het restaurant schuif ik aan bij een Albanees. Hij spreekt Italiaans en bestelt voor mij een biertje.

Als hij vertrekt, rijdt hij weg in een nieuwe BMW.

Ik wil mijn maaltijd betalen, maar de beheerder Janni wil niets rekenen. Ik geef hem € 10,- om iets voor zijn kinderen te kopen. Hij geeft € 5,- terug. Wel vraagt hij om in Nederland te kijken naar een klarinet met oud systeem voor hem.

Even voor Kalpaki bezoek ik een oorlogsmuseum 1940-1941.

In die periode viel Italië Griekenland binnen.

In het Pindos gebergte versloegen de Grieken na een heftige strijd de Italianen.

Kalpaki was een belangrijke strijdplek.

De twee soldaten, die de wacht houden bij het museum, vertellen boeiend over deze oorlog.

Een foto in het museum treft me. Hij lijkt op een foto van mijn vader tussen andere soldaten in.

De foto straalt de triomf uit van een groepje mannen. Het beeld toont kameraadschap en avontuur.

Het lijkt of de soldaten genieten van het doorbreken van het leven van alledag.

Typisch is dat men de volgende oorlogsjaren niet toont. Immers toen bezetten Duitsland en Italië samen Griekenland.

Tegen hen vochten de partizanen.

In november 1940 vielen Mussolini's troepen het Griekse Epiros binnen. De Grieken wisten de Italiaanse opmars in dit ontoegankelijke gebied tot staan te brengen. In april 1941 kwamen de Duitsers hun bondgenoten de Italianen helpen.

Na de nederlaag organiseerden Grieken in Epiros verzetsgroepen.

Een groot aantal stond onder communistische leiding. De Duitsers beantwoordden het verzet met terreur. Hele dorpen werden verwoest.

Tijdens de oorlog kwam het initiatief in Griekenland te liggen bij de Nationale Bevrijdingsbeweging, die antimonarchaal was. De meerderheid hoopte na de oorlog een communistische staat te kunnen vestigen. De Engelsen steunden de niet-communistische verzetsstrijders. Omdat er op dat moment een Britse inval ophanden was, vielen eind 1943 de communisten de niet-communistische verzetsgroepen aan.

Inmiddels legden Britse en Amerikaanse soldaten contacten met het verzet.

Oktober 1943 gingen de Duitsers weg uit Griekenland en kwam er een interim-regering onder leiding van de Engelsen. In december raakten de communisten slaags met de Engelse troepen.

Dit was het begin van een lange burgeroorlog.

In 1947 stopten de Engelsen hun bemoeienissen met Griekenland vanwege geldgebrek. De Amerikanen namen het over nadat president Truman verklaard had wereldwijd de strijd tegen het communisme op zich te nemen. De strijd werd vooral in Epiros uitgevochten.

In Kalpaki barst het onweer los. De plaatselijke politieagent, paradeert door de hoofdstraat .

Regelmatig pauzeert hij met een bezoekje aan de bar.

Onder de luifel voor het café zitten 2 Albanezen. Ze bieden me een pilsje aan.

De mensen roepen de agent aan voor een slaapplek. Hij reageert met schouders ophalen.

Een Albanees gaat tegen hem tekeer. De agent pulkt met een tandenstoker in zijn mond.

De slagvaardige bazin van de bar attendeert me op het casco van het huis naast de bar, waar ik in een open ruimte kan slapen.

In de bar kan ik terecht voor eten en wassen.

De afgelopen dagen heb ik geweldig veel hulp gekregen van aardige Griekse mensen.

Telefooncel Kalpaki:

Julia, mijn vrouw aan de lijn.

Sem, mijn vierjarige kleinzoon, denkt dat Opa na zeven nachtjes weer thuis komt.

Ook het bedrijf Rent-A-Tent heeft gebeld en gevraagd of we op een camping in Frankrijk willen assisteren.

Julia antwoordde dat ik pas na 20 juni terugben.

De helle lichten van passerende vrachtauto's tast de wand van mijn betonnen nachtverblijf af.

Het vrachtverkeer dendert de hele nacht langs. Voor het huis ,mijn nachtverblijf, schakelt men terug.

De luchtcompressor sist kwaadaardig, de zuigers stampen brullend als de truck in een lage versnelling omhoog klimt.

De straatlantaarns zetten de hoofdstraat in een koud wit licht. Het wordt daardoor niet donker.

's Nachts plas ik vanaf een plateau zonder balustrade omlaag. Mijn nachtelijke lozing wordt ontdekt door waakzame honden en beantwoord met geblaf.

's Ochtends om 8 uur loop ik in de richting van de Albanese grens naar het Pindos gebergte.

In een ruk loop ik door prachtige natuur met in wolken gehulde besneeuwde bergtoppen naar het gehucht Klidonia .

Na lange slingerwegen zie ik tussen enkele huizen een Grieks Orthodoxe priester een woning binnengaan. Het is een dorpskroeg.

Binnen zit een aan een tafeltje een man in een keurige lange jas en een grijze vormloze trainingsbroek. Tegenover hem zit de Pope. Hij is als ingenieur in Brussel afgestudeerd en spreekt Frans.

Hij stelt me diverse vragen, en wil ook weten wat ik in mijn notitieboekje schrijf.

De priester heeft een grijs baardje en strak achterover gekamd haar, wat uitmondt in een playboy-knotje.

Nadat ze genoeg weten over mij, raadt de Papas (priester) me aan om in Konitsa naar de Grieks Orthodoxe bisschop te gaan. Deze zal me volgens hem beslist helpen.

Naast me zitten enkele mannen met bruin verweerde gezichten. Hun gespreksstof is uitgeput en levenloos hangen ze over het tafeltje. Regelmatig geeuwt ieder en rekken me zich uit, waarna ieder weer stilvalt in de parkeerstand.

Terwijl de andere tafeltjes hetzelfde beeld bieden voeren de priester en de ingenieur een meer intellectuele conversatie.

Als de priester vertrokken is , vraag ik waarom ik geen foto mocht maken.

“Je mag overal foto’s van priesters maken, maar niet in een bar”. Ik zeg dat ik dit hypocriet vind.

De ingenieur haalt onverschillig zijn schouders op.

Onderweg voel ik me gelukkig. Na het vermoeide sjokken tijdens de dagen ervoor, loop ik nu soepeler. Ik voel me los en laat dat wat komt rustig toe.

Van veraf lijkt Konitsa op een speelgoedkist met losse huisjes, die in de wig tussen de bergen is leeg gekieperd.

In Konitsa stop ik bij een benzinepomp.

Binnen in de winkel is een ravage. Het is het gevolg van een vriendschappelijk begonnen stoeipartij.

Bij de pomp praten de vandelen na.

Ik word uitgenodigd om bij hen aan tafel te komen zitten.

Na enkele kleine glaasjes sterke drank en enkele hapjes ga ik op zoek naar de brandweer.

In de kazerne van Konitsa wordt aanvankelijk wat afwachtend gereageerd op mijn komst.

Een brandweerman is getrouwd met een vrouw uit Maastricht. Ze hebben een baby van 17 mnd.

De man wilde onlangs tijdens zijn bezoek aan zijn Nederlandse schoonouders een kijkje nemen bij de Maastrichtse brandweer. Hij kreeg geen enkele reactie en was verbaasd over de ongestuvige houding.

Ik geneer me voor het contrast tussen ons veel minder gestuvige Nederland en het spontane warme onthaal van gasten in deze streek.

De weggetjes in het dorp liggen tegen de helling en zijn moeilijk te belopen. Hoger in het dorp is een centraal dorpspleintje. Vanaf daar gaat na een bocht een weggetje naar Eleftero, mijn route van de volgende dag

De brandweer in Konitsa bestrijkt een deel van De Pindos, een groot berggebied. In Konitsa ligt de centrale brandweerpost, met in de bergen enkele hulpposten. Meestal staan daar ook tanks met bluswater.

Deze avond kunnen we geanimeerd praten met Engels als voertaal. De klim naar boven de volgende dag met mijn zware bagage vinden zij nauwelijks te doen. Ik kan meerijden met de auto, waarmee de wacht voor de hulppost naar boven wordt gebracht.

Wat overmoedig sla ik het aanbod af, maar bedenk me in bed en ga speciaal naar beneden en laat blijken, dat ik morgen graag mee wil rijden. Men waarschuwt mij nog extra voor slangen en beren.

PAS OP.....GEVAAR.....

Men waarschuwt voor:

Albanezen en Slechte mensen

Slangen en Wolven

Beren en Gays

Criminelen en Groepjes zakkenrollers

Tijdens mijn eerste week maakte ik echter op aangename wijze kennis met:

Gastvrijheid

Hulpvaardigheid

Bescheidenheid

Belangstelling

Plakotie lijkt niet ver

Kapelletje

Plakoti buiten slapen

Avondsoos

Schaapherder

Kapelletje

Vrosina Bakker

HOOFDSTUK 2 - HET PINDOSGEBERGTE -

- Week 2 -

*Konitsa - Elefhtero-Paleoseli-Pades-Armata
 *Distrato (buiten naast kerk)
 *Smixi (Restaurant)
 Anavrita-Kalirahi-Elatos
 *Grevena (tentje bij Brandweerkazerne)
 Mirsina-Vatakolos
 *Siatista (vloer opslagruimte restaurant)
 Geraki-Xirolimni-Vateron
 *Kozani (Brandweer)
 Drepano-Aghio Theodori
 *Polimilos (opslagruimte Bar)
 Kastania-Georgiani-Tripotamos- Veria (Brandweer)
 *=slapen

's Ochtends breng de brandwacht Asis mij met zijn jeep naar boven. Eerst neemt hij me mee naar de bakker, waar hij iets lekkers voor mij bestelt. Vervolgens bezoeken we de koffiebrander aan de overkant van het Dorpsplein.

Ik herken de koffiebrander. De avond ervoor zaten we beiden voor het dorpsbarretje.

Een groep Albanese mannen wacht op een pick-up, die hen vervoert naar hun werk op het land.

Het natuurpark herinnert me aan de grotere Nationale Parken in Amerika en Canada, zoals het Yosemite Parc. Het Pindosgebergte is verlaten en ongerept .

In het park maakt Asis bergwandelingen. In de winter gaat hij hier op jacht.

Tijdens de rit omhoog kijken we uit over Albanië met een hoge besneeuwde bergtop.

Asis wijst me een bergtop van 2500 mtr. Tijdens de tocht in zijn jeep praat hij met veel warmte over zijn verbondenheid met dit gebied.

Boven bij een bron en de watertank nemen we afscheid. Eerst zit ik een poos stil en bekijk alle moois om me heen in deze verlaten stilte.

Alles is nieuw voor mij, de imposante bergen en valleien, de contouren van de bergen., de besneeuwde bergkam. Adembenemend mooi en spannend vanwege mijn nietigheid ten opzichte van deze kolossale wereld. Het weggetje slingert verder omhoog. Mijn route krult met een grote bocht om de hoge besneeuwde rotsen.

Thuis zag alles er gevaarlijk en uitputtend uit. Hier is het lieflijk.

Mijn GPS was tijdens de vorige tochten door Portugal en Italië een prima hulpmiddel gebleken. Van Griekenland had ik geen digitale kaart.

Via een forum op internet kreeg ik contact met Robert Elsinga, die me uitlegde hoe ik een digitale kaart van Griekenland toch kon downloaden.

Daarna stapte ik naar Angelo Pakos. Hij was geboren in een Grieks bergdorpje, waar ook mijn route langs liep.

Gebogen over de kaarten stippelde Angelo een route uit.

Angelo zag niet alleen de kaart, maar ook de bergen , de dorpjes en de lokale weggetjes.

Aanvankelijk was ik blij met zijn suggesties. Ze zouden de tocht nog kleurrijker maken, maar later durfde ik deze binnenroute toch niet te nemen.

Samen met een kennis vertaalde Angelo een kennismakingsbrief en een introductiebrief voor de Griekse brandweer.

Angelo vertelt dat de beren, door de conflicten in Albanië en Kosovo verdreven zijn naar het noordelijk berggebied van Griekenland. Dit klinkt me weinig geruststellend.

Ook zijn verhaal over criminele Albanezen die het gebied onveilig maken, klinken niet luchtig.

Beren, slangen en wolven lijken zich overdag teruggetrokken te hebben.

12 km verder ligt het dorpje Elephtero met enkele huizen en een kerkje; dromend in een verstilde slaap als in een sprookje.

Een poes sluipt het weggetje over en vlucht tussen de restanten van een bouwval. Ik rust uit bij een oud gemeentekantoortje. Het is buiten gebruik.

Aan de overkant staat een bouwsel, wat vroeger een hotelletje is geweest. Ook dit gebouw staat leeg, waardoor de gebouwen decorstukken geworden zijn in een historisch museum.

Tijdens mijn rustpauze komt zelfs een oud dwergmannetje aanschuifelen.

Hij vraagt waar ik vandaan kom en voorspelt nog meer bochten met over enkele kilometers een cafeetje met koffie.

Waarachtig, in Palioseli passeer ik een oud gammel café annex winkeltje. Buiten in de schaduw van een boom drink ik een pilsje en doeel heerlijk weg.

De eigenares sluit het huisje af. Bij haar vertrek zet ze een schoteltje met lekkers voor me neer. Ik loop weer door, totdat de moeheid toeslaat.

Op enkele stukken van de weg is de rotswand ingestort. Rotsblokken en puin versperren de weg..

Het geluid van een machine doorbreekt de stilte. Het motorgebrom wordt weerkaatst en komt van alle kanten.

Na een poos ontdek ik achter me een vrachtauto. Het beest kruipt omlaag met een reutelende uitlaatklep en gesis van de compressor, waarna het met stampende bassende motor zich weer naar boven moet vechten.

De Mercedes truck stopt naast mij. In de cabine zit een jonge chauffeur met naast zich zijn moeder. Ze bieden me een lift aan naar Distrato.

Distrato, een bergdorpje, is niet meer zo ver, maar wandelend is net te ver en vermoeiend. Met de nog verse adviezen van de brandweer besluit ik mee te rijden. Daar heb ik meer kans op een veilige slaapplek.

Ma neemt plaats op de motortunnel; de stoel van de rijder is voor mij.

In de S-bochten heeft ze weinig houvast. We schuiven tegen elkaar aan.

De lading bestaat uit plavuizen. De lichte motor van de truck heeft er een heel karwei aan.

Even voor Distrato daalt de weg in een kluwen van haarspeldbochten.

Inmiddels koelt het flink af.

In Distrato stap ik uit en moet zoeken naar een slaapplek.

Mijn vaste denktank van gepensioneerd op een bankje mis ik hier.

Het dorp wordt hoofdzakelijk bewoond in de periode van Mei tot Oktober.

Daarna trekken de meeste mensen weg. Ik ontmoet twee Hongaarse wandelaars.

Samen met een groep maken ze een wandeltocht door de bergen. Een man moest vanwege problemen met zijn knie afhaken.

De eigenaar van een restaurant heeft tijdens de burgeroorlog in Hongarije gewerkt en vindt het fijn om met hen Hongaars te kunnen praten.

In het Hongaars wordt zo mijn slaapplek besproken, met als gevolg, dat ik op het voetbalveld wat hoger in de bergen mijn tentje kan opzetten.

Ik vind dat te ver en niet zo geschikt en stel voor om mijn tentje in de tuin van de Papas (Grieks-orthodoxe priester) naast de kerk te zetten.

Wandelen door het dorp met de steile steegjes is na de zware inspanning van vandaag weinig aantrekkelijk. Tegen de schemer spreid ik mijn slaapspullen uit in de gaanderij naast de kerk.

Langs mijn slaapplek passeert een kudde geiten. Met klingelende belletjes en blatend gemekker, een zoetige lucht en klinkende pootjes trippelen ze over de weg. Het schelle gefluit en luide roepen van de herder houdt de kudde bijeen. Op het pleintje verspreiden de dieren zich. Elk beest vindt zijn eigen steegje en verdwijnt er op weg naar de stal.

Ik slaap op de grond, naast een sierlijk bewerkte gouden kaarsenstandaard met dunne karamelkleurige waskaarsen. De icoon van Maria is versierd met bloemen.

Tegen de bergen heeft men op elke vrije plek huisjes gebouwd. School en kerk staan op het enige vlakke stukje grond midden in het dorp.

's Nachts is het dorp verdwenen in het donker, alleen de bergen zijn vaag zichtbaar tegen de hemel.

Alleen de kerk staat fier en helder te pronken door het de geel-oranje licht van enkele schijnwerpers.

Midden in de nacht word ik gewekt door de blaffende honden om me heen. Als antwoord klinkt het gehuil van wolven.
 Met het ochtendlicht wordt het bergdorpje wakker.
 Het getjilp van vogels, de roep van de koekoek, het kraaien van de haan, het tokken van de kippen, het balken van een ezel en het blaffen van honden klinkt van alle kanten.
 Zeven uur, mijn tijd om op te staan. Het was heerlijk om in bed mijn stramme benen te kunnen ontspannen. Ik was me bij een bron achter de kerk.
 Bellen klingelen, sommigen klinken als het slaan op potten en pannen.
 Van diverse kanten komen mensen met geiten aan.
 Voor de kerk wachten twee herders om met de nu nog rebelse kudde de bergen in te gaan.
 Mijn reis gaat verder. De slingerweg kruipt omhoog naar de bergpas.
 Een stuk hoger even buiten het dorp staat een oude barak. Binnen staan drie weefgetouwen waarachter vrouwen tapijten knopen. Boven hen hangt een papier met het patroon.
 Het is een monotoon geduldwerk. Twee houtkachels verdrijven de kou uit de kale barak.
 De weg naar de pas is verlaten. Om me heen liggen bergen met resten van de laatste voorjaars sneeuw.

Wandelen is meer dan het beleven van een nieuwe omgeving. Automatisch gaat het wandelen gepaard met een natuurlijke naar binnen gerichte dimensie, een soort van mijmeren. Soms borrelen beelden op van gebeurtenissen, die ik eerder onderweg heb meegemaakt, of gevoelens die met het thuisfront te maken hebben. Meestal roept het een gevoel van geluk op, maar soms sijpelen ook verdrietige zaken door.

Ook vraag ik me af wat me tot dit avontuur drijft.

Het heeft te maken met even los en vrij willen zijn; Even mezelf in de beproeving testen of dit lukt.

Soms ben ik zeer moe. Daarnaast voel ik bij mezelf een tanige kracht, een gierende gezondheid. Mijn lijf wordt schoon geschuurd, geslepen en taai.

Ook voel ik me verbonden met de rust om me heen. In de bergen klinkt muziek van klokkend ruisend stromend water uit talloze bronnen. Ik hoor, ik voel, ik ruik, ik leef!

Ik loop door tot 1800 mtr. hoogte. Er waait een koude wind. Toch ben ik drijfnat van het zweten. Na de sneeuw beland ik tussen hellingen van bergpuin. Na een bocht verschijnt een vlakte met lege skiliften en gebouwtjes. De wintersporters zijn verdwenen. Kleurige vlaggen aan masten klapperen met korte slagen heen en weer.

Na een eetpauze in de luwte van een lift, loop ik verder omlaag naar het dorp Smixi.

Beneden me ligt een uitgestrekt gebied. Enkele dorpjes en alpenweiden ontdek ik. Pas veel later wordt duidelijk bij welk plukje de huizen Smixi hoort.

Het dorp bestaat uit fraaie witte huizen. Bijna alle woningen zijn verlaten. Op een driesprong staat de enige taverna.

Dynos, de dikke puffende eigenaar, spreekt gelukkig Engels.

Hij regelt onmiddellijk eten en een slaapkamer voor mij.

De grote eetzaal is helemaal leeg. Dynos is druk aan het werk met het planten van tomaten in de groentetuin van zijn moeder.

Ondanks dat lopen door Griekenland een lange omweg is vanwege de hoogteverschillen en de slingerende wegen, schiet ik toch betrekkelijk snel op.

De paar aangeboden liften geven een sjoemelgevoel.

Ik word gelift; mensen bieden vervoer aan. Lopen wordt hier ervaren als een gedwongen zinloze activiteit.

Soms bereik ik daardoor een veilige slaapplek en ontstaan er tijdens de lift boeiende contacten.

Toch voel ik me gemengd. Een stemmetje binnen me dramt, dat dit eigenlijk niet hoort.

Als Dynos is uitgewerkt hangt hij vadsig in een stoel en zapt langs alle TV kanalen.

Hij heeft de opleiding HBO tuinbouw, kassenkweek gevolgd.

Nadat zijn mobieltje afaat, sjokt hij weg.

Zijn moeder komt uit Smixi. Vier jaar geleden huurde Dynos het restaurant van de gemeente. Dynos praat gelaten en somber over zijn onderneming. De grote eetzaal is uitgebouwd. De dakbedekking van de aanbouw is van balkjes, die tegen de muur zijn vastgeschroefd met daarop zinken golfplaten. Tijdens de zware bui, die boven ons losbarst, roffelt de slagregen met oorverdovend lawaai op het golfplaten dak. Dynos klaagt over het slechte beleid van de Griekse regering en de dure Euro. Mensen, die hun hypotheeklasten niet meer konden voldoen, waren gedwongen te verkopen.

Hoewel het Pindos gebied erg mooi is, trekt het weinig toeristen en nauwelijks buitenlanders. Een wandeling door Smixi is een ontmoeting met een troosteloos dood dorp omgeven door mooie natuur. Bijna alle huizen zijn gesloten. Er wonen nu maar 10 mensen. De meeste bewoners zijn weggetrokken naar elders en komen alleen in de zomer naar hier.

Dynos is gefrustreerd. Zijn poging om dit hotel-restaurant te runnen is vechten tegen de bierkaai. Griekenland is te duur; en de enkele klanten die komen besteden weinig.. Het lijkt me wat fatalistisch. Dynos lijkt te verzanden. Zijn project heeft geen perspectief en bezit weinig energie. Dynos heeft de afstandsbediening van de TV en zapt tussen de soapseries en het nieuws naar berichten over de staking van de transportsector vanwege de dieselprijs. Deze sector wil 13% verhoging; de regering staat 5% toe. Supermarkten en bedrijven krijgen geen aanvoer en vallen stil. Dynos kijkt bewegingsloos naar het scherm. Hij schimpt; alles wordt veroorzaakt door anderen. Moeder en zoon zijn op elkaar gericht. Zijn vader staat aan de zijlijn. Dynos vertelt dat hij een keer in de bergen een grizzlybeer heeft gezien. Hij bevestigt mijn vermoeden, dat er de vorige nacht in Distrato wolven waren. 's Avonds krijg ik stevige kost te eten. Feta met grote witte bonen. Dynos wil niet dat ik betaal. Ik ben immers zijn gast.

In Griekenland ervaar ik elke dag de gulle gastvrijheid. Is dit eigen aan de cultuur of groeit deze saamhorigheid binnen gemeenschappen zoals grote gezinnen, waar men leert om iets voor elkaar over te hebben.

's Nachts klettert de regen. In het volgende dorp kan ik niet aan eten komen, verzekert Dynos. Verderop in Kalirachi kan ik wel eten en overnachten. De mist hangt als een melkwitte nevel boven de grond. Vandaag stijgt mijn route tot 1200 meter hoogte. Gisteren daalde ik vanaf 1800 meter hoogte. Bij een luxe hotel klop ik aan voor een kop koffie. Het hotel is verlaten. Twee grote honden met jongen lopen blaffend met de oren plat naar achteren gedrukt op mij af. Bij een volgend hotel wachten twee stevige poolhonden me op. Van achter een bergrand komen de beesten tevoorschijn en springen wild op en neer. Aanvankelijk ben ik op mijn hoede, maar de honden zoeken gezelschap. Ze lopen met me mee, enkele meters voor me uit. Een politiejeep stopt. De commissaris en de agent zijn erg belangstellend. Ze lachen onbedaarlijk om het wolvenverhaal. In het Pindosgebergte hebben ze zelf ook wolven gezien. Ze dringen aan om mee te rijden naar Grevena. Ik probeer hen en mezelf te overtuigen van mijn voornemen om de hele route te lopen. Ze blijven aandringen en ik geef tenslotte toe. De miezerige regen, de gelegenheid om met de agenten te praten en om te onthaasten helpen daarbij. Een tocht van 1050 km binnen 6 weken lopen is krap.

Na enkele kilometers stap ik uit in Kalirachi.

De natte poncho en de beenpijpjes hang ik in een café te drogen. Ik bestel koffie en iets te eten.

Binnen zitten alleen enkele mannen stil voor de televisie.

Het beboste berggebied gaat tussen Kalirachi en Grevena geleidelijk over in een glooiend landschap.

Een auto passeert met een jong Grieks echtpaar. Ze stoppen en vragen of ik uit Nederland kom.

Zij hebben een Grieks restaurant in Geldermalsen en zijn op bezoek bij hun ouders voor de doop van hun pasgeboren baby.

In de Grieks Orthodoxe kerk is dit een belangrijk en uitgebreid ritueel.

In Grevena ontdek ik bij een ijswinkel/banketbakker/ benzinepomp een PC.

De man achter de pc moet van zijn baas even weg, zodat ik snel even een mailtje kan versturen.

De muziek en ook de bebouwing in het plaatsje Grevena weerspiegelen zowel Griekse als Turkse invloeden.

Bij de brandweer ontstaat bij binnenkomst enige verlegenheid. Men spreekt alleen Grieks. Men bedoelt dat er later een Chef komt die Engels spreekt. De commandant, annex talenwonder, spreekt gebrekkig Engels. De sfeer verstrakt wanneer een hogere pief binnenkomt. Ieder gaat in de houding staan, zoals tijdens mijn militaire dienst.

De commandant weigert mij een slaapplek, terwijl de manschappen voor mij pleiten. Zij stellen voor om te slapen in de kamer naast het wachtlokaal.

Deze democratische discussie wordt mede veroorzaakt door de brief in het Grieks van een oud-brandweercommandant uit Oisterwijk, waarin gevraagd wordt om mij te helpen. Deze brief is wel door iedereen gelezen en blijkbaar goed begrepen.

Wanneer ik dan uiteindelijk mijn tentje in de strijd gooi, moet de commandant wel akkoord gaan.

Pesterig wijs ik het mooie gazonnetje voor de entree aan als ideale plek, maar ik moet zuinig zijn op de verkregen goodwill.

Samen met de wachtcommandant zoek ik een beschut plekje op het kazerneterrein. Een hulpvaardige brandwacht brengt nog een stoel en enkele rollen closetpapier. Zoals bijna overal lijken de mensen op de werkvloer minder formeel.

Ik wandel het stadje door, eet pizza en maak her en der een praatje. Grevena viert feest vanwege de beschermheilige van het stadje.

Het is druk in en nabij de Grieks Orthodoxe kerk en het klooster.

Een kleurrijke stoet bestaat uit priesters, soldaten, notabelen, jongeren en helemaal achteraan burgers.

Terug in het wachtlokaal van de kazerne wens ik ieder welterusten, om vervolgens mijn tentje op te zoeken.

Men raadt me aan om verder te lopen via de nieuwe autosnelweg de Via Egnatia.

De andere route is volgens hen ver om en heeft veel hoogteverschillen.

Deze keer volg ik hun raad niet op.

Tot mijn verrassing staan bij mijn tentje enkele pakken frisdrank, een lief solidair gebaar van een brandweerman, waarschijnlijk de closetrollenman.

Een dag later loop ik langs een tentenkampje aan de rand van de stad; wat doek met plastic erover en ernaast enkele luxe auto's.

Even verder staat een lief wit kerkje, als een eilandje opgesloten tussen de snelweg en een afslag.

De bidstoeltjes staan buiten op het gras. De priester en een oud vrouwtje houden grote schoonmaak.

Alles wordt gepoetst en gesopt.

Mijn eerste kop koffie drink ik in een strak modern restaurant bij een afslag naar de snelweg.

De koffie is drie maal duurder dan ik hier gewoon ben. Hier word ik op mijn tocht door de oude wereld even ingehaald door de commercie van het nieuwe Europa.

De Egnatia weg is een moderne autosnelweg, aangelegd in Europees verband.

De door de brandweer genoemde omweg is mooier en gezelliger. Daar kom ik enkele ex-gastarbeiders tegen, die het leuk vinden om even Duits te spreken en meestal verrast zijn dat ze na al die jaren nog die taal verstaan. Men vindt het leven vroeger in Duitsland druk. Alles moest onmiddellijk en op dezelfde dag gebeuren. Hier in Griekenland is het leven kalmer. Morgen is er nog tijd genoeg.

Vandaag een zware trip. De route slingert om de snelweg heen. Na ca. 20 km ben ik leeg. Rond half zes kom ik bij een restaurant annex benzinestation. Geraki is nog ca. 8 km verder. In de buurt zoek ik een plekje om te overnachten. Bij een showroom stap ik binnen en vraag om hulp. Een man belt zijn vrouw. Zij spreekt Duits en zegt dat ik naar het hotel moet lopen waar ze werkt. Dat is een stuk terug. Na een uur ben ik weer bij het restaurant beland. Ik bel aan bij een hotel. De man die open doet zegt dat het geen hotel is..Hij leest mijn brief en belt zijn zoon om te tolken en gaat vervolgens met mij terug naar het welbekende restaurant. Daar blijft de aardige hulpvaardige man net zolang aandringen, tot ik in het magazijn kan slapen. Het optreden van mijn Griekse helper is doortastend en hulpvaardig. Hij stuurt me niet ergens anders heen met goede adviezen, maar blijft net zo lang bij me tot het probleem is opgelost. Het restaurant heeft een kleine keuken. Op het fornuis staan grote pannen te pruttelen met stoofvlees. Hier wordt hard gewerkt om de vele klanten snel te helpen. Ik slaap op de grond in een lokaal naast de eetzaal. De laatste man is om 1.30u. 's nachts afgewerkt. Om zes uur word ik gewekt door het geluid van de kok, die weer begonnen is. Hij brengt me zelfs koffie op bed. Buiten loopt een groot kalf, de smoezelige waakhond. Het beest kent me inmiddels. Samen hebben we de nacht hier doorgebracht. In mijn slaapvertrek zwenken boven me zwaluwen met felle snelle bewegingen. Tussen de balken zitten de nestjes van grijze uitgeharte modderklei.. Buiten is het lente. Op de zachtgroene glooiende heuvels explodeert een fel rood kleed van klapprozen. De andere veldbloemen tonen hun tere kleuren op een meer bescheiden wijze. Ze wachten me op, wanneer ik er oog voor heb. Op een wijngaard tegen de helling werkt een man. Met een snerpand geluid van de streamer gaat hij het onkruid te lijf. Hij loopt de helling af en komt naar me toe voor een praatje. Het vizier van de beschermkap klappt hij omhoog. Uit zijn tas haalt hij een banaan en geeft hem aan mij. "Jij hebt hem harder nodig." De regio is bekend vanwege de handel in huiden. De concurrentie uit China is hevig, waardoor het hier erg slecht gaat met de pelshandel. In Alonakia staat een monument ter nagedachtenis aan de 300.000 doden in de strijd tussen Griekenland en Turkije in 1922. Het monument is besmeurd.

Een Griekse man vertelt hoe eeuwenlang Grieken en Turken in harmonie met elkaar optrokken. Dat was de verdienste van Atatürk, die het slim aanpakte.
De toename van de spanning tussen Oost en West, met name tussen de Rusland, Engeland, Frankrijk en Italië lag ten grondslag aan het conflict.
Qua cultuur, muziek, taal en ook uiterlijk is er veel gemeenschappelijks tussen Grieken en Turken.. Mustafa Kemal kreeg de naam Atatürk, vader van de Turken.
Hij bracht enkele ingrijpende hervormingen teweeg.
In 1934 moest elke Turk een eigen achternaam kiezen., naar Europees voorbeeld.
Van 1919 tot 1923 streed hij tegen de geallieerde bezetters en de sultan.
Hij kreeg de titel van Pasja en na de overwinningen op de Grieken, Pasja de Grote. Hij werd de eerste president van de Turkse Republiek.
Ankara werd de hoofdstad in plaats van het Osmaanse Istanbul.
Het kalifaat werd afgeschaft, de Gregoriaanse kalender en het Latijnse alfabet, alsmede de scheiding tussen kerk en staat werden ingevoerd.
Atatürk had charisma en was voor de meeste Turken een geliefd leider. Hij stierf in 1938 aan levercirrose op 54 jarige leeftijd, als gevolg van de vele raki. Hoewel hij Turkije omzette in een [seculiere staat](#) waren er ook kritische geluiden:
De conservatieve geestelijkheid was het absoluut niet eens met de scheiding van kerk en staat. Ook zijn 'wereldse' op het westen stoelende leefwijze oogstte eveneens kritiek: Atatürk was een liefhebber van wijn en andere alcoholische dranken wat niet in overeenstemming met de islam was. Ook het Turkse [nationalisme](#) dat hij voorstond en waarvan niet-Turkse bevolkingsgroepen zoals [Grieken](#), [Koerden](#) en [Armeniërs](#) het slachtoffer werden werd hem niet door iedereen in dank afgenomen.

Op de grote verkeerswegen voor Kozani is het rustig.
 De temperatuur loopt overdag al behoorlijk op. De laatste dagen kon ik me gebrekkig wassen.
 Het lijkt me heerlijk en luxe om te kunnen douchen.
 Vandaag voelt het wandelen zwaar; misschien is mijn lijf nog niet voldoende gewend aan deze belasting.
 Kozani: ongeveer 280 km afgelegd sinds Igoumenitsa.
 In de stad wijst een vrouw me de weg naar de brandweerkazerne. Omdat het te ingewikkeld is, brengt ze me door de wirwar van straten met haar auto.
 De ontvangst is vriendelijk.
 Er is wel een douche, maar alleen met koud water. Het water wordt verwarmd in zonneboilers op de daken.
 In het centrum van Kozani neem ik een kijkje en mail en bel naar Nederland.
 Een gezellig centrum. Ik loop een bar binnen, waar vanzelf gesprekken op gang komen. Regelmatig wordt een drankje aangeboden en men is belangstellend.
 In de brandweerkazerne kom ik weer lekker op orde.
 Na een verkwikkende nachtrust loop ik de stad uit.
 De GPS is erg nuttig bij het kiezen van de goede richting. Enkele kilometers buiten de stad verrijst een moderne voorstad.
 In de middenberm hangen kilometers lang uitdagende posters. Er staat een juffrouw in matrozenpakje op afgebeeld, die met een striptease tracht automobilisten te verleiden.
 In het volgende plaatsje Drepano is elk terrasje raak.
 Doorlopend wordt ik uitgenodigd voor een drankje.
 Ik loop verder in de richting van de stad Veria, maar weet nog niet waar ik een nachtstop maak.
 Mijn ogen zijn geïrriteerd en branden van zweet gemengd met het fijne stof van het verkeer. Mijn kleren zijn steeds doornat.
 Onderweg drink en eet ik iets bij cantina.
 Cantina's zijn meestal oude bestelbusjes, waar frisdrank en broodjes met vlees wordt verkocht.
 Naast mijn weg door een vallei loopt de nieuwe Via Egnatia.
 Mijn route loopt vast tegen de bergen, waar het dorpje Polimilos het afscheid betekent van de vlakkere weg.
 Haaks op het dorp slingert de weg tegen de berghelling naar boven en wringt zich door de bergpas naar een nieuwe wereld achter de bergen.
 Op het dorpspleintje van Polimilos vraag ik een man waar ik onderdak kan vinden.
 Hij stuurt me door naar een schilderachtig dorpsfiguur, genaamd George. Vrolijk adviseert hij mij om met George "bla-bla-bla" te doen, waaruit ik begrijp, dat ik met George moet gaan praten.
 Hij heeft een ruimte naast een schooltje, waar ik waarschijnlijk kan slapen. Ik begrijp dat George meestal in de kroeg zit.
 Polimilos is een knus dorp met een duidelijke kern met kroegjes, een supermarkt en een kerk.
 Bij kroeg nummer drie vind ik George. Hij voert duidelijk het woord in een groepje mannen. Ik schuif aan bij het gezellige groepje.
 George is een typische, eigengereide vrijgezel. Hij pronkt met zijn kennis en domineert in het debat.
 De glazen bier worden aangevuld met eten; vlees, brood en olijven.
 Een man uit het gezelschap vraagt heel direct hoeveel ik verdien, wat mijn reis kost, enz.
 Ik weet het allemaal niet precies en voel ook een bepaalde weerzin om te antwoorden.
 George heeft veel gereisd en vertelt er over.
 Theo, een dorpsbewoner, heeft me geadopteerd. Hij heeft me geholpen om George op te sporen.
 Theo spreekt ook Duits en legt in het Grieks opgewonden uit wat hij allemaal over mij weet.
 Ik wil graag een Grieks Orthodoxe misviering meemaken. Theo spreekt af om de volgende ochtend om half acht naar de kerk te gaan.
 Hij is aanvankelijk zeer enthousiast, maar later op de avond geeft hij te kennen liever met een vriend op konijnenjacht te gaan.

*Theo lijkt , als brenger van mijn nieuws, plots een hogere status te krijgen.
 Hij krijgt mijn koperen fluitje in het vizier en wil hem hebben om zijn hond te roepen.
 De fluit is volgens hem van een kwaliteit, die ze in Griekenland niet hebben.
 De ontvangst in het dorp is overweldigend, maar ook wat beklemmend. Theo laat mij niet meer los.
 George is wisselend qua stemming. Hij laveert tussen strijdbaar- en dienstbaarheid, tussen mildheid en agressie. Er zit geen relativerende humor bij.
 Het dorpje lijkt gesplitst in verschillende mannengroepjes, die elk hun eigen stamkroeg hebben.*

Om 19.00u. is de temperatuur nog behaaglijk, 20°. 's Nachts wordt het koud.
 Theo wil precies weten wat ik opschrijf. Hij stuurt iemand weg om de juiste temperatuur te controleren. Ik moet van hem daarna de 20° in mijn notitieboekje veranderen in 19°.
 Langs de terrasjes probeert men handel te drijven. Pleisters voor € 2,- worden goed verkocht. Daarna komt een verlopen figuur langs met een stoned gezicht.
 Hij verkoopt colberts voor € 7,-
 Wonderlijk hoe de bareigenaar en vriend van George in een dure penose-auto rijdt.
 Ook zijn ouders komen even later met een dure bak voorrijden.
 Boven in de berg op 1600 mtr. hoogte runnen zij een restaurantje. Ze nodigen mij uit om de volgende ochtend langs te komen voor een drankje.
 George wil een pub openen naast het schooltje.
 Polimilos, het kleine gehucht ingesloten door bergen heeft al vier kroegjes.
 's Nachts slaap ik in de opslagruimte van de nieuwe pub.
 George zorgt prima en heeft zelfs een maaltje geïmproviseerd. Enkele gasten komen laat op de avond binnen. Om 02.00 u. stappen de laatste gasten op.
 George heeft een stretchbed voor me uitgeklast. Mijn matrasje vindt hij maar slecht.
 Zodra hij verdwenen is , klap ik zijn bed in en neem mijn comfortabel matrasje weer.
 Ik word gewerkt door de warmte van de zon.
 Van buiten hoor ik vogels kwinkeleren en de geluiden uit het ontwakende dorp.
 George is nergens te bekennen. Hij wilde perse om 8 uur samen met mij koffie drinken.
 Om half acht als de kerkklokken luiden, hang ik mijn rugzak om en zoek de uitgang van het dorp voor de klim tegen de bergen op..
 Nog lang hoor ik het kerkgezag via de speakers die door het dal galmen.
 Een vals geluid van gedragen mannenstemmen, met een zingende kopgroep en enkele achterblijvers.
 Na een poosje klimmen passeert een pick-up. Men gebaart om achter in het bakje te klimmen. Een blote stevige vrouwenarm steekt uit het autoraampje en overhandigt me een stuk sinaasappel.
 Ik klem me vast tegen de laadklep. Toch lukt het om tijdens het rijden een extra shirt over mijn bezwete lijf aan te trekken.
 Boven aan de pas zijn enkele eethuisjes. Alles is nog gesloten.
 Boven loop ik verder langs de weg, die in lussen door het gebergte slingert .
 De weg gaat nog verder omhoog naar Kastania.
 Op deze hoogte is het uitzicht erg mooi, elk moment schept een nieuw wijds vergezicht.
 Auto's rijden langs met achterop hondenokjes.
 Er zijn dus veel meer Grieken, die op Zondag de jacht verkiezen boven de kerk.
 Geleidelijk daalt de weg door uitgestrekt groen gebied.
 Bij enkele marmergroeven klinkt het ratelend lawaai van imposante roestige machines, die de berg te lijf gaan en uiteindelijk de zware marmerblokken op vrachtwagens laten zakken.
 Gezinnen rijden langs in keurige Zondagse kleding.
 De huizen worden langzaam luxer. De streek ziet er welvarender uit.
 Bij de stad Veria verdwijnt het berglandschap en gaat over in een vruchtbare groene vlakte met agricultuur.
 De opbrengst van groenten en vruchten wordt minder, waardoor de welvaart in dit gebied terugloopt.
 Twee vrouwen, die in de tuin van een luxe villa werken wijzen me de weg. Eerst volgt een aardig gesprek. Een vrouw is lerares op de landbouwuniversiteit. Zij komt terug met een schaal aardbeien.
 In het centrum van Veria zijn de terrassen bezet met druk kwetterende jongeren.
 Verderop wordt de doorgang op de smalle stoep versperd door een tafeltje met mensen.
 Het zitje is van de bijbehorende kleine bar.

Een fles bier wordt voor me op tafel gezet , als antwoord op mijn vraag waar de brandweerkazerne is. Daarna brengt de café-baas me met zijn auto naar de kazerne. Vervolgens introduceert hij me op enthousiast wijze, waardoor mijn entree iets feestelijks heeft. Met een zekere gêne, vanwege de voorschriften, vraagt men naar mijn paspoort.

Bellen klingelen-Distrato

Tapijt knopen

Dynos-Mama-Smixi

Smixi-Kalirahi

Gezelschapshonden

Griekse Politie

Grevena-Feest van de beschermheilige

HOOFDSTUK 3 - RELIGIE -

- Week 3 -

*Veria - Makrochori-Nea Nikomidia-Stavros-Kavasila-Kampohori- Vrissaki

*Alexandria (Brandweer)

Loudias-Halkidona

*Aghia Athanasios (Gr.Ort.Kerk)

Thessaloniki

*Langadas (Hotel via gemeente)

Kolhiko-Drakondio-Analipsi-Evangelismos

*Profitis (Gr.Ort.Kerk)

Megali Volvi-Mikri Volvi-Rendina

*Stavros (Brandweer)

Nea Vrasna-Asprovalta-Akti Riviera

*Nea Kerdilia (Ellen-Walter Wienholt)

Kariani-Nea Peramos-Nea Iraklitsi-Palio Tsifliki-

* tussen Kariani en Nea Peramos (tentje op strand)

*=slapen

Nu na twee weken zit ongeveer 1/3 deel van mijn tocht er op.

De heuvels gaan over in een vlakte. Op de wegen is meer verkeer. Na Veria loop ik nog enkele kilometers langs bedrijfjes en winkeltjes.

In het eerste dorp is een zeer luxe Las Vegas-achtige glanzende strakke speelhal. Ik kan er internetten.

In de speelhal ben ik een vreemde eend, die met mijn bergschoenen over het dikke tapijt klost, tussen de speeltafels door langs met chroom versierde wanden met donker spiegelglas waarboven gewelfde plafonds zijn met talloze flonkerende lichtjes.

Het lopen gaat gemakkelijk. Bij een LYDL kan ik eten inslaan. Mijn eetpatroon verandert.

Het hoge energieverbruik vereist extra voeding. Echt hongergevoel heb ik niet en bij het eten voel ik me snel verzadigd.

Langs de weg staan regelmatig cantina's: simpele bestelwagens met vaak wankelende aanbouwseltjes van plastic en tafeltjes en stoeltjes. De geïmproviseerde tafels zijn gemaakt van houten haspels voor grondkabels, met op het blad een plastic tafelkleedje.

Het menu bestaat uit een broodje met vlees en patat en een flesje drinken. Om zo'n gevuld broodje naar binnen te schuiven heb je wel een grote muil nodig.

Weer word ik om de honderd meter gevraagd voor een praatje.

Eerst adopteert een groepje gepensioneerde mannen mij. Even verder houdt een gedrongen rondborstige matrone met hypochondrische klachten me aan.

Ze somt eerst haar eigen kwaaltjes op en stelt daarna vragen over mijn tocht. Na elke anekdote, die ik vertel, roept ze hartgrondig: "BRAVO!!!!!" om prompt te verzuchten dat zoiets voor haar met haar kwalen niet is weggelegd.

Achter een omheining liggen talloze doormidden gezaagde autowrakken.

De sloperij is een grote hal met hoge stellingen waarin auto-onderdelen liggen.

Het is een tamelijk groot bedrijf. De familie zit rond een tafeltje in een hoekje van de hal. Ik word uitgenodigd voor de koffie.

Opa is net als mij 66 jaar en wil wel met me mee. Dat vind ik een goed idee; hij kan me onderweg Grieks leren. Hij krabbelt tot vermaak van de rest van de familie terug. Oma kookt eieren voor onderweg.

De auto's komen uit Italië en worden vanwege het transport doormidden gezaagd.

Even verderop handelt een vader en zoon in tweedehands bestelauto's. Ze worden vooral geïmporteerd vanuit Nederland, via een opkoper uit Nederland.

Onderweg zie ik regelmatig bedrijven met geïmporteerde vaak oude vrachtauto's, personenauto's en bestelwagens.

Ook via de autowegen rijden worden veel transporten met tweedehands auto's, die komende uit het Westen richting Oost gaan.

Soms rijden er vrachtwagens en aanhangers met nog de opschriften van de Nederlandse firma.

Bij de brandweer in Alexandria kan ik zonder omhaal slapen.

De conversatie in het Grieks gaat moeizaam. Na een moeizame poging geven we het op.

Zodra er iemand Engels of Duits spreekt ontstaat er vaak een geanimeerd gesprek. Wanneer het alleen mogelijk is om in het Grieks te praten, valt alles snel stil.

Het Nederlands/Griekse woordenboekje van De Slegte heeft een te beperkte woordenschat.

Alexandria heeft een fraai aangelegde wandelpromenade met terrassen.

Toch lijkt het geen welvarende plaats. Flats staan dicht op elkaar..

In de Grieks-orthodoxe kerk schittert goud en branden talloze lichtjes. Het gebouw is van binnen helemaal beschilderd.

Ik leg mijn camera op de grond en maak zo een opname van de schilderijen aan het plafond Een priester loopt langs me en negeert me volkomen. Is hij zo verdiept in zijn spiritualiteit ?

Later zie ik hem in het gebouwtje naast de kerk, driftig schrijvend en verdiept in een boek. Hij gaat volkomen er in op.....of is zijn houding demonstratief ?

Evenals tijdens de vorige tochten verwachtte ik ook in Griekenland vooral wijn te drinken. Hier drinkt men vooral bier, Amstel. Het Griekse bier wordt nauwelijks gedronken. De reclames van Amstel blijken hier aan te slaan.

In Laudias rijdt het verkeer door het dorpje over de rivier via een smalle baileybrug.. Er dendert veel zwaar transport over in de richting van Turkije. Er kan maar een auto per keer over.

Naast de brug zitten op de terrasjes oudere mannen. Ze moeten luid praten vanwege het verkeerslawaaï.

Vanaf Halkidonia is er veel verkeer op de weg. Ik heb nauwelijks ruimte om te lopen. Het is gevaarlijk.

Na wat eten in een cafetaria, krijg ik op een lieve manier water en limonade voor onderweg aangeboden. Het geeft me een warm gevoel. Men geeft met plezier en met een zekere trots.

Het vriendelijk wuiven onderweg stopt hier

In plaats daarvan tikken enkele passerende automobilisten op hun voorhoofd. Na alle eerdere complimenten duurt het even voor ik de omslag in de gaten krijg.

Bij een drukke kruising voor het plaatsje Aghios Athanasios stop ik bij een Cantina met aan de zijkant een bouwvallig houten barakje.

Binnen zitten een jonge vrouw en een klein jongetje. Ze leest mijn brief en begrijpt dat ik onderdak zoek.

Via haar mobieltje schakelt ze hulp in.

Even later komt een brommer aansnerpen. De jonge bromfietser stapt binnen en draait vervolgens speels venijnig het oor van de peuter om. Het kind krijst van schrik en van de pijn. De peuter zoekt troost bij zijn moeder, die de dader bestraffend toespreekt.

Ze gebaart dat ik achterop de bromfiets kan meerijden.

Het jongetje voorop weegt zelf ongeveer 40 kg.. Achterop zit ik met mijn gewicht van 85 kilo met nog eens 20 kilo bagage. Ondanks het wankel evenwicht, vliegen we met 70km/u. over de weg. Elke keer als we dreigen om te vallen, geeft hij gas, zodat we vooruit schieten.

Mijn bromcoureur zet me af bij een grote Grieks-orthodoxe koepelkerk.

Brede witte stenen treden voeren omhoog naar de achthoekige bovenkerk.

De benedenkerk is open. Helemaal verlaten, er is niemand. Naast de kerk staat nog een gebouw. Daar is ook niemand te bekennen.

Na een poosje wachten, komt een man met baard in zwarte pij, de Papas, van de trap af.

Gelukkig spreekt hij Engels.

Boven in zijn werkkamertje praten we verder. Het is voor mij de eerste kennismaking met de Griekse kerk. De priester luistert vooral. We ontmoeten elkaar op een zuivere manier met respect voor elkaars opvatting.

Altijd ben ik emotioneel kwetsbaar na enkele weken lopen. Mijn emotionele huid is teer en gevoelig. De zachte wijsheid en de vriendelijkheid van de priester raken me.

De vrouw van de priester, Helen, maakt ook kennis.

Na haar studie theologie geeft ze nu godsdienstles. Ze spreekt zeer goed Engels.

Ze hebben samen 4 kinderen: 1½, 2½, 4 en 6 jaar.

Het jongste dochttertje komt vertrouwd op mijn schoot zitten, zoals ook Marit, mijn eigen kleindochter thuis tegen me aankruipt.

Helen herkent de icoon op mijn pelgrimspas. Het zijn afbeeldingen van de twee belangrijkste theologen in de Grieks-orthodoxe kerk.

Wanneer het jongste dochttertje driftig wordt houden haar ouders een als een dakpan gebogen tegel met een icoon erop. Wat plichtmatig geeft ze er een kus op.

Ik ga naar de avonddienst. De priester zingt voornamelijk. Het gezang klinkt doordringend en vult de ruimte. De zangstemmen zijn niet qua toonhoogte verdeeld zoals bij ons.

Een linker- en een rechterstem ondersteunen het gezang van de priester. De mannelijke zanger is docent Byzantijnse muziek.

Men spreekt met trots over de eigen Griekse cultuur. Deze is veel diverser en rijker is dan we aangereikt krijgen via de toeristenbureaus.

Helen legt uit dat God in het Grieks-orthodoxe geloof een warme liefdevolle God is en niet een oordelende straffende figuur is, zoals in de westers Christelijke religie.

Een echtpaar klopt aan. Zij hebben een afspraak met de Papas vanwege hun huwelijk.

De Pope kan zowel het kerkelijk als het burgerlijk huwelijk sluiten.

Hij wordt betaald door de overheid. Daarvoor wordt de opbrengst uit bezittingen gebruikt. Na de mis bel ik naar huis en ga nog laat op de avond in het dorp eten.

GRIEKS-ORTHODOXE KERK

De term Grieks-orthodoxe Kerk wordt gebruikt voor de Kerken met de Byzantijnse ritus.

Het christendom ontstond in Jeruzalem (Palestina) maar verspreidde zich snel in het [Hellenistische](#) oostelijke deel van het [Romeinse Rijk](#).

De christelijke geschriften, die later het [Nieuwe Testament](#) werden genoemd, zijn in het Grieks overgeleverd.

Onder [Constantijn de Grote](#) werd het christendom toegestaan.

[Byzantium](#) aan de [Bosporus](#), beter bekend als [Constantinopel](#), werd de nieuwe hoofdstad van het rijk. Het [Byzantijnse Keizerrijk](#) kende een grote bloei zowel op economisch als op cultureel gebied. Grieks bleef de voertaal. Na het [Grote Schisma](#) van 1054 gingen de kerk van Rome en de kerken van het Oosten, waaronder die van Constantinopel, definitief uit elkaar.

De Kerk van Griekenland vormde zich in 1833 toen 36 Griekse bisschoppen zich onafhankelijk verklaarden van het [Oecumenisch patriarchaat van Constantinopel](#) en een [Heilige Synode](#) installeerden.

In de Griekse grondwet is de speciale positie van de Grieks-orthodoxe Kerk vastgelegd. Haar religie is staatsgodsdienst sinds 1864.

De Kerk van Griekenland wordt geleid door de aartsbisschop van Athene, Aartsbisschop [Ieronymos](#).

De Kerk van Griekenland is onderverdeeld in 81 bisdommen.

De dertig bisdommen in het noorden van het Griekse vasteland en het noorden van de Egeïsche Zee vallen indirect onder de jurisdictie van het Oecumenisch Patriarchaat van Constantinopel.

Het bisdom Kreta, het bisdom Dodekanesos en de monnikenstaat Athos op het schiereiland Chalkidiki leggen daarentegen wel rechtstreeks verantwoording af aan het Oecumenisch Patriarchaat van Constantinopel en maken geen deel uit van de kerk van Griekenland.

Ook hier staan in het uitgaansgebied weer luxe zitjes, zomerfauteuils. Het heeft allure en iets mondains.

De volgende ochtend begint om half acht een mis, die 2 ½ uur duurt, in de benedenerk.

Rechts vanaf het midden staat een grote lessenaar. Eerst zingt een vrouw achter de lessenaar de misgebeden.

Grote ronde broden in aluminiumfolie worden doorgegeven aan een man voor in de kerk.

Hij snijdt ze vervolgens in stukken.

In de voorhal is een loket annex kassa met bussels kaarsen en opschrift € 12 en € 5.

In het voorportaal hangen iconen. De mensen lopen er langs en kussen ze bij binnenkomst.

Tijdens de dienst loopt de docent byzantijnse muziek de kerk in.

Hij kust de hand van de priester.

De zangeres, de priester en de docent staan nu gezamenlijk achter de lessenaar.

Tussen de serieuze momenten door keuvelen prester en zanger gezellig met elkaar.

Er is continu zang en beweging tijdens de mis. De priester loopt met een wierookvat de kerk rond en staat achter de lessenaar en vervolgens voor het altaar.

De zanger beantwoordt het gezang van de priester.

De houten lessenaar is een veelzijdig meubelstuk. Het bovenblad kan draaien, waardoor de zanger 2 tot 4 verschillende bladen met tekst of muziek naar zich toe kan draaien.

Soms gapen de priester of zanger hartgrondig. De zang wordt aaneen gebreid. De een zingt een tekst terwijl de ander met een toon begint die overgaat in gezongen tekst, waarbij de ander vervolgens de toon eronder zingt. De klanken vloeien in elkaar over.

Langzaam stroomt de kerk vol. Broden en flessen olie worden naar voren gebracht. Ook zitten er soms briefjes bij, waarschijnlijk met intenties.

Het is vandaag het feest van de Heilige Constantijn en de heilige Helen.

De kerk is helemaal vol. Op het eind van de dienst houdt de priester een preek.

Hij spreekt over de Nederlandse pelgrim, die op zijn tocht kennis wil maken met andere mensen en culturen.

Hij wil de mensen stimuleren om ook zo kennis te maken met de wereld buiten hun eigen plaats met andere mensen en andere opvattingen.

Ik voel me warm worden om even opgetild te worden tussen het kerkvolk.

Mijn eerste stappen in het huis van de Griekse Orthodoxie is het snuffelen aan een vreemde, niet door mij ervaren religie, vanuit oprechte belangstelling voor de ander, zijn cultuur en religie.

Deze kennismaking voelt als intens, oprecht en wederkerig.

Na de mis word ik rondgeleid door de prachtig beschilderde bovenkerk.

Helen legt de symboliek uit. Ik maak kennis met de schilder en de ontwerper.

In de parochie van 6000 mensen zijn 2 priesters. Beide priesters vinden dat erg weinig.

Helen en haar man raden me dringend aan om Mount Athos te bezoeken.

Op dit eiland zijn kloosters waar volgens hen het Grieks-orthodoxe geloof het meest zuiver zichtbaar en voelbaar is.

Er mogen dagelijks maximaal 100 mannen een bezoek brengen aan het klooster. Vanuit Saloniki gaat er een boot. Mocht er een goede gelegenheid zijn, dan beloof ik er naar toe te gaan.

ATHOS - AGION OROS - HEILIGE BERG

Athos is de naam van het schiereiland in het noordoosten van Chalkidiki.

De berg Athos wordt door Grieken en andere orthodoxen "de heilige berg" genoemd.

Als monnikenstaat heeft Athos een autonome status, er wordt enkel rechtstreeks verantwoording afgelegd aan het oecumenische patriarchaat van Constantinople (Istanbul).

Athos is alleen toegankelijk voor mannen met een vergunning. Deze krijgt men op basis van een motivering die te maken heeft met religieuze doelen, antropologische interesses of studie.

In Athos bevindt zich de oudste kerk, die van Protatos (10e eeuw) met muurschilderingen van Manuel Panselinos, de laatste grote iconen schilder van de Macedonische school.

Op het kerkplein komt een man naar me toe en vraagt in het Nederlands met zachte G, "Hoe gaat het?" Vervolgens nodigt hij me met een glunder gezicht uit voor de koffie. Hij heeft 6 jaar in Nijmegen gewerkt. Hier in zijn geboorteplaats leeft hij onbekommerd, zonder financiële zorgen. Tijdens de koffie vraag ik hoe ik met het openbaar vervoer naar Saloniki kan. Een vriend van de Griekse man komt even later terug met een buskaartje.

Tessaloniki verwelkomt me met grauwe smog, een somber grijze verzameling beton en daken van roestige golfplaten. De verkeersstroom braakt smerige dampen uit. In het centrum van de stad wordt de bus klem gezet tussen het overig verkeer. . Het drukke verkeer, de massa, het lawaai en de kleurloosheid van de stad geven mij een gevoel van beklemming en onvrijheid. Met mijn korte broek, rugzak, stok, natte pet en bergschoenen val ik al uit de toon tussen het gehaaste winkelende publiek. Het is 33 graden en de voorspelling is, dat het de komende dagen nog warmer wordt. Op het centrale station vind ik een rustig plekje, waar ik nadenk over het vervolg van mijn tocht. Naar Mount Athos? Het reserveringsbureau moet in de buurt zijn, maar ik wil hier weg. Ik pak de bus naar Langadas, een reis met drie maal overstappen voor € 1,-. De mensen in de bus zijn zeer behulpzaam. Bij de brandweer is men gastvrij. Er wordt via de telefoon luid gesproken met een hogere functionaris. Die komt later die avond persoonlijk kennis maken met mij. Met de aanwezige manschappen stippelen we de route van de volgende dag uit; ongeveer 20 km tot Profitis. Om 22.00 u. begint het traditionele jaarlijkse vuurdansen.

*Jaarlijks viert men het feest van de Heilige Constantijn en de Heilige Helena.
Met iconen boven het hoofd dansen gelovigen blootsvoets over gloeiende kolen.*

Tegen half acht komt de officier van de brandweer binnen. Ik begrijp niet wat er aan de hand is. Hij telefoneert druk, waarbij regelmatig mijn naam wordt genoemd en teksten uit mijn brief klinken. Na het telefoontje brengt de officier mij met een brandweerjeep naar een hotel met thermaal bad even buiten Langadas. Als speciale gast worden verblijf en maaltijden aangeboden door de burgemeester. Tegen 22.00 u. word ik opgehaald voor de ceremonie van het vuurdansen. Deze ceremonie, zogenaamd Anastenaria, vindt plaats in het halfduister in een straatje aan de rand van Langadas. Een groepje mensen danst in een kring op de hete houtskool, terwijl enkele muzikanten klagelijke muziek produceren. Een man houdt tijdens het dansen een icoon boven zijn hoofd. Het gebeuren ervaar ik als vreemd. Mogelijk dat ik te weinig weet over dit verschijnsel, dat in ons land onder het tsjakka-gebeuren valt. Na het vuurdansen loop ik langs een veldje met kermisattracties. De attracties zijn gedateerd, maar hebben daardoor juist een speciale charme. In het dorp kom ik de brandweerjeep tegen. Met zwaailicht wordt ik door de zwarte leegte naar het hotel gebracht. 's Avonds praat ik met de burgemeester/manager van het hotel. Hij toont zijn bewondering over mijn manier van reizen en biedt me aan om nog enkele dagen langer te blijven. Het aanbod is aardig. Trots en gêne wisselen elkaar af. 's Nachts barst een hevige onweer los. 's Ochtends ga ik naar de Griekse hamam binnen het hotelcomplex. Ik krijg bij de entree twee schaamlapjes met elastiekjes die als zwembroek dienen. Via enkele deuren kom ik in een rond bassin overdekt door een koepelgewelf, waar van boven licht binnen schijnt.

Het geluid klinkt hol en galmt na. Het zeer warme water klettert in het bassin.
 De stenen rand onder water dient als een bank, waarop men kan uitrusten en converseren.
 Ik drijf ontspannen in het bad tot ik het gevoel heb dat mijn lijf ontspannen is en een lome leegte rest.
 Ik voel me slap en vraag me af: "Hoe kan ik vandaag nog lopen?"
 Na het ontbijt loop ik langs de brandweer voor de beloofde koffie en om afscheid te nemen.
 Daarna kom ik weer in een lekker loopritme.

*Een auto met de vriendelijke receptioniste van het hotel, waarmee ik de avond ervoor lang heb
 gepraat, stopt.
 Ze is tot haar twaalfde jaar in Australië opgegroeid.
 Haar vader besloot om terug te gaan naar Griekenland. Hij wilde zijn kinderen laten opgroeien
 binnen de Griekse cultuur. Zijn dochter moest van hem met een Griekse man trouwen.
 Ze vond haar vader ouderwets in zijn opvattingen. Ze is toen jong getrouwd en heeft nu 2 dochters
 van 21 en 24 jaar. Ze voegt er ongevraagd aan toe, dat ze gelukkig is.
 Ik vind haar sympathiek. We praten vrij en open met elkaar. Toch voel ik bij haar een trieste
 berustende ondertoon.*

Aan weerszijden van mij golven de contouren van de bergen. In de vlakte ervoor graast een kudde
 schapen. Plots begint een herder te rennen en wild te zwaaien met zijn stok. Het zijn 2 verschillende
 kudden die weer uit elkaar gedreven moeten worden.

Ik stap een kroeg binnen, een kale ruimte met tafeltjes van verschillende herkomst en stoeltjes
 waarvan de poten met gekruist ijzerdraad gespannen zijn.
 Een Griek, die 33 jaar als gastarbeider in Duitsland heeft gewerkt, vertaalt het gesprek, totdat hij om
 half een plots haastig weg gaat. Het is volgens hem tijd om te eten en daarna te slapen.
 De eigenaar van de kroeg gaat ook eten met zijn vrouw en brengt mij ook een Griekse prak.
 De woningen van Profitis zijn gebouwd rond de kerk.
 Het duurt even voor ik me kan oriënteren vanwege de hoogteverschillen en de dwarssteegjes. Eerst
 drink ik wat in de bar, waar Giota Gazi en haar man de kost verdienen.
 Giota wil me introduceren bij de Papas, father Dimitrios.
 De vrouw ervaart het leven in Profitis als benauwend. Ieder kent elkaar en men houdt elkaar in de
 gaten.
 Voor we bij de kerk zijn, moeten we nogal wat trappen beklimmen. Giota koopt eerst kaarsen, steekt
 ze aan, knielt en kust dan de iconen en wacht dan achter in de kerk tot de priester is uitgeprevelde.
 Hij roept en zingt luid religieuze teksten.
 Giota zoekt iemand die de priester kan waarschuwen, maar er is niemand. Uiteindelijk stopt de priester
 en komt naar ons toe.
 Giota knielt voor hem en kust zijn hand. Zij vertelt wie ik ben en vraagt of ik er kan slapen.
 De priester vraagt eerst naar mijn geloof.
 Ik geef aan RK te zijn, maar merk op, dat we beiden in dezelfde god geloven, maar dat onze wegen
 ietwat verschillend zijn.
 De priester komt met een lang verhaal, waarbij hij zegt dat Jezus de enige weg is. Terwijl wij samen
 discussiëren sluipt Giota zachtjes de kerk uit.
 Op een bepaald moment ben ik de lange monoloog beu en zeg: "Ik kwam hier met de vraag of ik hier
 kon slapen".
 Abrupt stopt de discussie en zegt de priester dat het goed is.
 Ik ga weer naar het dorpje en hoor onderweg via de luidsprekers de priester weer zijn gebeden
 zeggen.
 Deze father Dimitrios lijkt me veel meer geprogrammeerd, dogmatischer en verstard als de priester in
 Aghios Athanasios.
 Na de mis brengt de priester mij naar het gebouwtje naast de kerk waar ik kan slapen.
 Om 7.00 u. 's ochtends waarschuwt de GPS mij met een zacht riedeltje: "Opstaan."
 Het zonlicht, de tjlpende vogels en koerende duiven hebben mij al gewekt.
 In het kantoortje van de Pope word ik wakker, naast een rek vol religieuze boeken.
 Aan de muren hangen iconen.

Op het bureautje ligt nog een vel papier, waarop de Pope de avond ervoor nogmaals het godsdienstig debat met tekeningen probeerde te verduidelijken. Hij reageerde fel, na mijn uitspraak, dat wij allen in dezelfde god geloven, maar dat we via verschillende wegen hem benaderen. Dit is afhankelijk van de plek waar we zijn opgegroeid. Voor hem bestond er maar een weg naar God . Deze loopt via Jezus. Als bewijs haalde hij regelmatig de naam van Cornelius aan.

Toch omhelst hij me bij het afscheid, als twee sparringpartners na een vriendschappelijk gevecht. Voor ik verder ga kijk ik vanaf de heuveltop waar de kerk staat over het dorp en de vallei. Onderweg passeer ik een school met spelende kinderen. Een jongetje met bril, de Griekse Harry Potter, fungeert als tolk voor de anderen. De kinderen zijn zeer geïnteresseerd en stellen via hem allerlei vragen, tot een lerares ze komt halen voor de les.

Het is warm, maar ik loop lekker door een vruchtbare vallei.

In Nimfopetra koop ik bij een kiosk telefoonkaarten. De kioskhoudster, een jonge wat alternatieve figuur, vindt het gezellig om met mij te praten. Hij stuurt iemand weg om koffie te halen.

Langs de weg staan op elektriciteitspalen plateaus waarop ooievaars hun nesten kunnen bouwen. Een ooievaar ligt dood op het trottoir. Waarschijnlijk is hij bij het opstijgen door een vrachtwagen meegezogen en geraakt. Zo'n gracieuze vogel, sereen in zijn doodskleed van witte veren, heeft iets onwerkelijks. De ooievaar is vanaf mijn eerste reis een soort metgezel geweest. Toch zochten ze geen toenadering, maar bleven schuw op afstand.

Ik loop om het grote meer. Vanwege de hitte drink ik veel.

In Rendina hoop ik een slaapplek te vinden. Het lijkt een grote plaats , gelegen op een wegwakruising.

Bij een militaire kazerne moeten alle soldaten minutieus rondom het hek alle vuil opruimen.

Met de commandant maak ik een praatje. Hij vertelt dat er in Rendina maar 10 huizen staan en constateert dat daar voor mij niets te halen valt.

Het is inmiddels te laat geworden, dus stap ik op de bus naar Asprovalta. Deze rijdt via Stavros.

In de bus vraag ik waar de brandweer zit. Er begint een discussie met als slotconclusie dat er in Stavros een kazerne is.

Dus stap ik uit in Stavros, een lieflijk stadje aan de Aegeïsche zee.

Stavros lijkt een toeristisch havenplaatsje, dat voornamelijk door Grieken wordt bezocht.

Vanaf de haven loopt een winkelstraatje omhoog naar de kazerne. Naast de kazerne staat een kapelletje. Ik word hier zeer vriendschappelijk ontvangen. Buiten de kazerne staat onder een afdak een houten tafel met banken, waar we gezellig de rest van de avond met elkaar praten.

Twee brandweermannen zijn ook lopers. Ze hebben de afgelopen dagen op een bergachtig eiland met kloosters een tocht gemaakt.

Ten zuidoosten van Thessaloniki ligt het schiereiland Chalkidiki, het eiland met de 3 vingers, uitlopers van het schiereiland. De meest oostelijke uitloper is Athos. Dit schiereiland is in bezit van de Grieks-Orthodoxe kerk. Er staan veel kloosters, waarvan er nog 20 grote kloosters in gebruik zijn. Alleen mannen boven de 21 worden hier toegelaten gedurende maximaal vier dagen, mits men een verlofpas heeft.

Ze beschouwen mij als hun collega. Ze helpen mij met het corrigeren van mijn route.

Om 22.00 u. wordt een maaltijd bezorgd.

De vrouw van een der brandweermannen schenkt mij een armbandje met 33 kraaltjes, symbool van de 33 jaar dat Jezus leefde.

Gedurende mijn verdere tocht draag ik het bandje, tot ik het in Istanbul kwijt raak in mijn hotelkamer.

Vanaf Stavros volg ik de baai van de Egeïsche zee. Hier staan zomerhuisjes en goederenwagons die tot zomerhuisje zijn omgebouwd. Ze staan in het weiland, compleet met de rails als fundering.

Op het strand bij Asproval ontdek ik een Mercedes-busje met Nederlands kenteken. Ze maken een toer door Griekenland en schrijven een verslag op hun blog. Ze hebben op hun GPS een gedetailleerde kaart van Griekenland. Ik word gevraagd voor de koffie, waar we ook ervaringen uitwisselen.

In een supermarkt koop ik wat eten en verorber er gelijk wat van. Mijn lichaam kan deze abrupte overdaad aan voedsel en fruit niet verwerken.

Een kilometer verder speelt mijn maag op en krijg ik diarree.
 Even verder op een verlaten plekje loop ik met mijn kleren de Egeïsche Zee in en spoel mezelf en mijn kleding schoon.
 Naast een cantina met enkele tafels met banken bestel ik wat te eten. Een ouder Duits echtpaar uit Nea Kerdilla zit tegenover me en smikkelt ook lekker.
 Walter en Ellen wonen iets verderop in een bungalow en hebben een vijftal honden.
 Ze nodigen me uit om bij hen thuis te douchen en koffie te drinken.
 Voor zijn bungalow heeft Walter een boomgaard met olijfbomen.
 Een gedeelte van hun huis verhuren ze aan zomergasten.
 Ellen is een zwaarlijvige, praterige, zorgende vrouw; Walter een zachte, onzekere, stille man.
 Samen met Walter loop ik door boomgaard. Walter kan het onderhoud niet allemaal aan.
 Ellen wast mijn kleren en maakt het grote bed voor me op.
 Ze verzorgen honden met een ietwat gestoorde achtergrond. Beide mensen zijn verliefd op hun beesten. Een zoon van Ellen, van 37 jaar, woont in Andalusië.
 Vanwege het zachte klimaat hebben ze jaren geleden een stuk grond met een huis gekocht.
 Later hebben ze een nieuw huis laten bouwen op hetzelfde stuk grond en het oorspronkelijke huis verkocht.
 's Avonds laat praten we nog lang na. Als een van hen zou overlijden wat moet de ander dan?
 Ze hebben geen kleinkinderen en hun bezit is dan een probleem. Het onderhoud is teveel voor een man.

Rond 10.00 u. 's ochtends vertrek ik. Kavala is 70 km verder, twee dagen doorstappen.
 Ik loop langs een groepje witte huisjes met rode daken, dicht op elkaar gebouwd als een tentenkamp.
 Vanuit het complex klinkt luid Oosterse muziek. Een solist zingt met nasale klank en vibrerende stem.
 Macedonië is etnisch nog sterk verwant met de omliggende gebieden.
 Bij een volgend dorpje schiet een Joegoslavische vrouw mij aan.
 Ze is afkomstig uit Skopje, Macedonië. Ze reageert enthousiast als een aanhankelijk jong hondje.
 Na een praatje loop ik verder.
 Even later passeert een oude Mercedes en stopt. Het is de Joegoslavische vrouw, op weg naar haar werk gaat in Tuzla, een toeristische badplaats aan zee. Ik rijd enkele kilometers met haar mee.
 Ze heeft een hekel aan de Grieken. Ze hebben altijd een grote mond. Tussen Grieken en Turken is altijd ruzie.
 Nee, dan de mensen uit haar eigen streek, dat is goed volk.
 In Tuzla stap ik uit. Langs het prachtige strand maken de tentjes zich op voor het seizoen.
 Wit zand, helderblauw transparant zeewater, kleurige parasols en in de verte de bergen van het monnikeneiland..
 Voor zonsondergang staat mijn binnententje onder een oude houten overkapping langs een verlaten strand. Door het transparante gaas kan ik in bed buiten alles zien.
 Voor me verrijzen de bergen van het monnikeneiland Aghios Oros .
 Overdag heb ik stevig doorgelopen langs de oude kustweg, om zo de volgende dag Kavala te bereiken.
 Op dit gedeelte zijn er geen dorpen waar ik kan eten enz. Wel kom ik een cantina tegen op een prachtige plek boven de zee.
 Het is inmiddels erg warm. Beneden de weg staan langs het strand tussen struiken enkele tentjes van mensen die gezellig hun weekend doorbrengen.
 Verderop kom ik nog een cantina tegen, die me op een stil plekje voor mijn tentje langs de zee attendeert.

Zelfs op deze afgelegen plek staat een eenzame telefooncabine, vanwaar ik naar huis bel.

Nadat ik mijn tentje heb opgezet spoel ik me af in zee en val daarna direct in slaap.
 De kabbelende golfjes waaieren uit over het zandstrand naast me.
 De hele nacht klinkt het kalme bruisen van het water als ontspannen hartslagen.
 Lampen van vissersbootjes bewegen langzaam in het donker. Boven me flonkert een heldere sterrenhemel. Door het fijne gaas kijk ik over de zee. Als ik even wakker ben, geniet ik van dit stille fascinerende toneel en voel me een bevoorrechte vrije zwerver

Veria

Brandweer Veria

Cantina Halkidona-Agh. Athanasios

Grieks-Orthodoxe kerk Agh. Athanasios

Docent Byz. Muziek , Papas en Congierge

Gr.Orth.kerk

Helen, Papas 2x Schilder, ontwerper

HOOFDSTUK 4 - DE BRANDWEER -

- Week 4 -

*Tussen Kariani en Nea Peramos (tentje)
 *Kavala (brandweer)
 Nea Karvali-Pontolivado-Gravouna
 *Chrissoupolis (brandweer)
 Xeria-Krini-Paradissos
 *Xanti (brandweer)
 Vafeika-Koutso
 *voorbij Lagos (strohut)
 Glikoneri-Messi-Glifada-Imeros-Prof Elias
 *Alkion (tentje aan zee)
 Platanitis-Mesimbria-Dikela
 *Makri (Gr.Ort. Nonnenklooster)
 Nea Vizi-Nea Hili
 *Alexandroupoli (Fam. Deligorgali)
 *=slapen

Wanneer ik de volgende dag verder loop ligt er een schildpad omgedraaid en weerloos midden op de weg te malen met zijn pootjes. Enkele auto's rijden over het dier zonder het te raken.

Ik red het dier en zet de schildpad veilig in de berm tussen de struiken.

Ik passeer Nea Peramos en Nea Iraklitsa, mooie toeristische Griekse badplaatsen. Vanaf deze dorpjes wordt de kust een toeristisch vakantieoord.

De zon schijnt hard en fel. Het helle licht wordt weerkaatst. Kleuren verbleken als op een overbelichte foto.

Bij een Lidl koop ik wat eten en zoek een schaduwplekje om bij te komen.

Ik moet even terugschakelen, de power is eruit. Na een pauze stomp ik weer door in de hitte.

De weg naar Kavala slingert omhoog en omlaag. Het verkeer snijdt door de bochten, dicht tegen de rotswand of het ravijn. Ik moet regelmatig opzij springen om niet tegen de vangrail of de rotsen vermorzeld te worden.

Kavala is gebouwd tussen de bergen en de zee. De stad bestaat uit licht gekleurde huizen die als trap treden boven elkaar gebouwde zijn.

Na even in zee te hebben gezwommen, voel ik me lekker fris. Het loodgevoel in mijn benen is verdwenen.

Er is vooral luxe horeca.

Bij een oude kroeg bijgenaamd: "De Krokodil", stap ik binnen.

Een groepje mannen zit aan tafel met flessen bier en gegrilde sardientjes. Ieder zingt mee met de muziek van een bouzouki-speler.

De bouzouki is een instrument met drie maal twee snaren, met de tonen D,A,D.

Het is gezellig, speciaal voor mij en erg leuk.

Men wil graag naar Nederland reizen voor de coffeeshops. Van de baas van de Krokodil mag ik niets betalen.

Bij de brandweer van Kavala word ik weer gastvrij ontvangen.

's Avonds wandel ik door de stad; ga er eten, internet zoeken en kijk er rond.

De stad ziet er welvarend uit. De bebouwing strekt zich uit langs de kust. Tussen de zee en een drukke verkeersweg is een grote stadstuin.

Er wordt druk geflaneerd. Er is accommodatie voor diverse sporten, zoals baseball en zwemmen.

Er is een groot openluchtbad, waar een waterpolowedstrijd wordt gehouden.

De ochtendploeg komt aflossen. Ook de mensen met bureaudielen beginnen aan hun dagtaak.

De commandant is een hartelijke, gezette man.

Naast een gesprek over de tocht vertelt hij boeiend over de Griekse cultuur en de Griekse geschiedenis.

De grootouders van vier man van het stafpersoneel kwamen oorspronkelijk uit Turkije.

Rond 1920 moesten ze vluchten.

Hij stelt nog eens vast dat het tussen Grieken en Turken niet klikt.

Uit de kast haalt hij een commandantenpet met gouden lauriertakken en schenkt deze.

Inmiddels heeft hij contact opgenomen met de kazernes in Chrissoupoli en Xanti om onderdak voor mij te regelen.

De Commandant verontschuldigt zich voor zijn gebrekkige kennis van de Engelse taal.

Ik antwoord; "Maar jouw hart spreekt alle talen."

Een gelukkige lach verschijnt op zijn stralend gezicht, waarna hij mij omhelst als afscheid.

Van een der aanwezigen krijg ik een CD met een digitale kaart van Griekenland.

We maken een afscheidsfoto, waarbij ik beslist in de stoel van de commandant moet zitten.

Dit warme onthaal juist op een kazerne in deze grotere stad is voor mij een grote verrassing.

Na Kavala blijft de omgeving bergachtig. Bij een cantina, waar ik pauzeer, is een hongerige zwerfhond zo brutaal om een plastic zakje met brood uit mijn dichte tasje te roven.

Links van mij blijven de bergen me volgen. Aan de rechterkant liggen weilanden.

Uit een berg worden grote blokken marmer gezaagd. Verderop schraapt een grote machine crèmekleurige kalkzand van een berg.

Op de schotels die op de elektriciteitsmasten zijn geplaatst, zijn ooievaarsnesten.

Stijf plechtig staat de ooievaar in zwart jacket op het nest, totdat een windvlaag speels plagerig een veer doet opwaaien.

Ook heeft de chique, onverstoorbare adellijke ooievaar last van morsige witte borstveren en is het beffe wat groezelig en ongestreken.

Onder het penthouse hebben de mussen het pand gekraakt. Tussen het grove vlechtwerk van takken wonen ze in hun goed verscholen nestjes.

's Avonds tegen zeven uur arriveer ik bij de brandweer in Chrissoupoli. Ook hier is men vriendelijk en behulpzaam. Hier spreek ik voornamelijk Engels.

We eten heel laat en heel uitgebreid. Men heeft zelf gekokkereld en trots zet men alles op tafel.

Ieder mag direct van de schalen eten. Het is niet de gewoonte om alle gerechten op je bord te scheppen. Ik vind deze manier knus en gezellig.

Om half elf ga ik naar bed na toch een zware dag.

's Ochtends rijd ik met een man terug naar de kruising van de weg naar Xanthi.

Daar leidt een brug het verkeer over de rivier. Ten oosten van Chrissoupoli vormt de rivier de Nestos met het beschermd natuurgebied een barrière.

Onderweg kom ik een 21-jarige jongen, Adriaan, tegen uit Hamburg.

Adriaan is 2 maanden geleden vertrokken voor een tocht van 2 ½ jaar op zijn fiets naar Zuid Afrika.

Hij is eerst naar Istanbul gefietst en kreeg daar geen visum voor Syrië

Nu rijdt hij terug naar Tessaloniki, vanwaar hij naar Afrika wil oversteken.

Hij heeft € 2000,- voor de hele reis bij zich.

Adriaan heeft een open sympathiek gezicht en lijkt me vitaal en veerkrachtig.

Tot nu toe heeft hij onderweg veel positieve ervaringen opgedaan. Blakend van zelfvertrouwen en vol energie, is hij vastbesloten om door te zetten.

Ik heb bewondering voor het enorme lef en hoop dat het hem goed zal gaan. De hitte van de Sahara en veel onvoorziene obstakels wachten hem.

Bij een kroeg drink ik een pilsje. Wanneer ik een foto wil nemen van niet al te snugger uitzijnde boer met een sappig vol gezicht, vragen zijn dorpsgenoten me of ik in Holland een vrouw voor hem wil zoeken.

Hierna volgt het standaard grapje van: "Grieken hebben een grote neus en een grote penis."

Het is erg heet en er is geen schaduw. Alleen de zijwind van passerende auto's brengt wat verkoeling.

Bij een cantina, die door vrouwen gerund wordt, mag ik het eten en drinken niet betalen.

Snel ben ik drijfnat van het zweet en bijt het zoute vocht in mijn ogen.
 Het asfalt weerkaatst de hitte, waardoor de temperatuur op de weg extra hoog is.
 Ik drink zoveel mogelijk en bind een handdoek om mijn hals. Waar ergens schaduw is houd ik pauze.
 Half vijf stap ik de kazerne in Xanthi binnen. De kazerne ligt in het centrum in de oude binnenstad.
 Ik kan direct door naar de slaapzaal en een verkwikkende douche nemen.
 Muziek van de terrasjes tegenover de kazerne klinkt luid door in mijn slaapvertrek.
 In het stadje ga ik op zoek naar een maaltijd.

Het wordt steeds moeilijker om gevarieerd te eten.

Het Griekse eten vind ik eenzijdig; hoofdzakelijk vlees, frites en brood. Weinig groente en desserts (melkproducten).

Ik koop eten en neem het mee naar de kazerne. Ik praat met een brandweerman uitgebreid over Griekenland en Europa.
 De volgende ochtend vertrek ik zeer vroeg, op advies van de brandweer, richting Lagos om de grootste hitte te vermijden.
 Bij een benzinestation drink ik koffie. Een taxichauffeur, bezig met schoolvervoer, vraagt me om tot het volgende dorpje mee te rijden.
 Daarna loopt ik lekker langs kwelderland, waar een flamingokolonie nestelt.
 Een verkoelende bries kondigt de zee aan.
 Ik nader het vissersplaatsje Lagos, gelegen op een smalle strook land, tussen het meer van Vistonida en de Egeïsche zee.
 Een boer op een tractor stopt en gebaart dat ik mijn rugzak in de aanhanger moet leggen en dan naast hem op de tractor gaan zitten. Ik maak hem duidelijk dat ik wil blijven lopen, maar hij blijft hardnekkig stilstaan tot ik capituleer.
 Met gebaren en dierengeluiden attendeert hij me op de nestplaatsen van de flamingo's. Hij gaat verder met zijn Griekse pantomime en ik begrijp daaruit dat hij schapen en geiten houdt.
 Wanneer ik van hem moet uitstappen, blijf ik zitten. Nu ik hier toch beland ben, wil ik ook kennis maken met zijn bedoeninkje.
 Een verzameling gammele hokken met golfplaten op de daken en een houten afrastering in het kwelderland..
 De schapen worden bij elkaar gedreven. De grote rammen van een Frans ras worden aan de achterpoot meegetrokken naar een ander afgerasterd stukje grond. De boer wil de beesten gebruiken om te dekken. Het boertje maakt verrukte gebaren, waarmee hij de explosieve potentie van de rammen demonstreert.
 Verderop langs de weg is een informatiecentrum van het natuurpark.
 De beheerder klaagt over de mentaliteit van de Grieken; het eigen huis wordt binnen piekfijn schoongehouden, terwijl alles buitenshuis bij de taak van anderen of van de regering hoort.
 Ook klaagt hij dat de subsidies van de Europese Gemeenschap verkeerd gebruikt worden en niet ten goede komen aan verbeteringen in eigen land.
 Lagos is een lief vissersdorpje in de lagune. Aan de noordzijde ligt het grote meer Vistonida, aan de andere kant de Egeïsche zee.
 In een visrestaurant langs het haventje ontmoet ik een groepje mannen, waaronder de burgemeester.
 Als slaapplek bevelen ze me het Grieks-orthodoxe klooster, Sint Nicolaas, aan. Het ligt op een eilandje in het Vistonida meer.
 Het wit gepleisterd kloosterkerkje past precies op het ronde eilandje midden in het water..
 Mensen bezoeken deze heilige plek vanwege een icoon van Maria. Deze icoon is zo krachtig, dat ze kanker kan genezen. Er helpen diverse vrijwilligers in het bedevaartsoord.
 De monnik, die alle bezoekers ontvangt, probeert me te helpen, maar ik kan er niet blijven: het is vol.
 Eerder had ik bij het informatiecentrum gehoord dat enkele kilometers verder hutten waren, die momenteel leeg stonden. Daar zou ik kunnen slapen.
 De monnik vraagt dit voor alle zekerheid nog na bij een man die hier woont. Deze beaamt het.
 Het monnikeneilandje is mooi en heeft een speciale sfeer.
 De twee eilandjes, het kloostereiland en het eiland met de Mariakapel, zijn verbonden met een loopplank.

Ik hoor vertrouwde Nederlandse klanken uit een groepje komen, die ook een bezoek brengt. Het is een groepje studenten van de Theologische Faculteit Tilburg en Fontys. Ze wonen een internationaal seminar bij over de rol van de religie. Ook een studente uit Oisterwijk, Massuger, maakt deel uit van het gezelschap.

Naast het kerkje zit ik op een bankje in de schaduw van een boom en bekijk het komen en gaan van bezoekers.
 Monniken lopen langs me in verschoten vale zwarte kleding. De hoofdmonnik biedt me aan om eerst nog te eten voor ik verder ga.
 Ik bedank hem en zeg dat mijn maag gekrompen is en nu geen voedsel verdraagt. Bij ons afscheid geeft hij me een pakketje voedsel mee.

*De zachtaardige, rustige, ontspannen monnik herkent het gebeuren tijdens het lopen..
 Het overkomt hem in het klooster: "Een rust, een gelukkig ontspannen zijn"
 Hij legt mij uit hoe het gebedssnoer van Athos gebruikt wordt..
 Bij elke kraal die tussen je vingers doorglijdt kun je zeggen: "Lord have mercy with me."*

Het waait stevig ; het water golft onrustig.
 Ik loop verder totdat ik 5 grote hoge hutten van stro op een veldje zie.
 Hut nummer twee lijkt me geschikt als nachtverblijf. De gammele deur van takken en stro gaat open, door hem op te tillen.
 Binnen heeft men tegen de strowand een bank en een opbergrek van takken gemaakt..
 Het voedselpakket, dat de monnik me schonk komt nu goed van pas.
 Ik eet bedachtzaam en smakelijk de groene, rauwe, onbekende blaadjes (hondsdrif?), een heerlijke homp brood, zure kersjes en vochtige, zachte schapenkaas.
 Langzaam proef ik intens en gedetailleerd elk hapje, het is simpel maar heerlijk eten.
 Op de aarden vloer spreid ik mijn bedje.
 Buiten was ik mijn kleren en daarna ook mezelf.
 Nog even kijk ik rond en vier tot besluit mijn geluk met harmonica muziek.
 De hutten zijn ca. 5 meter van doorsnede en 5 meter hoog.. De vloer is van platgestampte aarde.
 Het frame van gebogen ribben wordt in de nok door een ring bijeengehouden.
 Nadat ik de ruimte gelucht heb, blijft er een milde, zoetige lucht hangen. De wind fluister in de strowand zachte melodietjes. Het maanlicht dringt door de kieren naar binnen.

*Het is een eigenaardige tocht. Er is geen nerveuze spanning, alles gebeurt bijna vanzelf. Het bezoek aan het klooster op het eiland schept een mystieke stemming.
 Op het moment dat ik het klooster via het plankier verlaat, vliegen twee grote meeuwen onophoudelijk laag over me heen. Hun klanken lijken op menselijke taal. Ik probeer het te ontcijferen.
 Het lijkt of ze me voor iets waarschuwen. Terug op de vaste wal verdwijnt de betovering.
 Misschien was er dichtbij een nest. Toch klonken hun geluiden niet agressief.*

Het landschap waar zout- en zoetwater elkaar ontmoeten is uitgestrekt en wijds.
 Er is zowel een agrarisch gebied als een ongerept natuurgebied.
 In het natuurgebied zijn broedplaatsen maken trekvogels een tussenstop.
 Het ongestoord lopen wordt soms verbroken door het woeste geblaf van honden. Dreigen met een steen is voldoende om hen de aftocht te laten blazen.
 In het dorpje Mesi wordt de enige kiosk geopend door een overbuurvrouw.
 Koffie? Natuurlijk, ze komt met een doe-het-zelf pakket; een bekertje met poeder en een flesje koud water. Mixen, roeren waarna het resultaat kaffe frappe heet.
 De vrouw blijft na mijn klandizie in haar hokje. Het gehucht blijft verlaten, op een passerende tractor en wat kakelende kippen na.
 Vrijdag, op de verjaardag van Mirjam, mijn dochter, loop ik door het open landschap.
 Links van mij loopt een bergrand, rechts ligt de zee.

Glifada, een Moslimdorp.

In het enige straatje staan enkele naaldbomen tjokvol kwetterende vogels.

In een barretje annex winkeltje staat een Moslima achter de toonbank. Zij is uit Duitsland naar hier gereisd om te trouwen. Ze heeft inmiddels een baby van 1 ½ jaar.

Ze vindt het hier fijner dan in Duitsland. Daar vond ze het leven saai..

Ze vertelt het tegen de achtergrond van dit verstilde, lege dorp met als getuigen drie oudere mannelijke gasten achter een tafeltje, die niets drinken, maar glazig alles volgen.

Trots vertelt ze dat de mannen hier goed verdienen: “Wel € 1000,- per maand.

Ik stop deze dag in Alkion. Uit de eerste grote strandtent knalt muziek, waarop ik automatisch verder loop. Ik houd een auto met een echtpaar aan om te vragen waar ik eten kan.

Man en vrouw lezen mijn brief; bellen onmiddellijk hun Engelssprekende dochter en duwen me vervolgens € 20,- in mijn hand en sturen me naar het visrestaurantje op een rots pal aan zee.

Hoe harder ik protesteer, des te hardnekkiger en vriendelijker het echtpaar doorzet.

Ik begrijp dat hun dochter in het restaurant werkt en ben van plan om de € 20,- daar aan haar terug te geven. Aan haar kan ik alles beter uitleggen.

In het restaurantje staat mijn tafeltje klaar met gegrilde sardines, salade, kaas en frites.

Ik heb dit nog nooit gegeten, maar het smaakt prima. Ook mijn weldoener is gekomen en bestelt nog extra bier voor mij.

Boven op de klif zoek ik een plekje voor mijn tentje.

Vanuit mijn bed kijk ik vanaf het hoge punt over het water uit. Vooraan beneden me tuft een vissersbootje voorbij. De visser zet zijn netten uit, terwijl de zon langzaam daalt en uiteindelijk achter de horizon verdwijnt.

Achter mijn tentje klinkt muziek uit het restaurant.

Ik voel me verrast door de onverwachte gulle ontvangst en vervolgens met deze unieke plek.

Na een ontspannen rustpauze, loop ik naar een strandje beneden me om pootje te baden.

Turkije is dichtbij; nog 80 km.

Ik voel me los, maar verlang wel naar mijn kleinkinderen, Sem en Marit.

Het ochtendlicht maakt de zee zichtbaar, een kalme watervlakte met in de verte enkele eilanden.

Het witte vissersbootje vaart weer langs. Het donkere silhouet van de visser haalt de netten binnen.

Een keer word ik gewekt door het geblaf van honden, die om mijn tentje lopen.

Ik schijn met mijn hoofd lamp en ontdek de beesten. Ik slaak een kreet en gooi een steen, waarna ze, tussen de struiken vluchten.

Tijdens het wandelen hoor ik regelmatig lichte plonsjes van schildpadjes, die geschrokken in de waterpoelen vluchten en met snelle korte slagen van hun pootjes naar de bodem zwemmen om te schuilen.

Bij het plaatsje Platanitus worden de huizen c.q. villa's luxer.

Na Platanitus maak ik een slag in noordelijke richting. Daar is een onverharde weg, die door de bergen slingert. Het landschap bestaat uit rotsen, stenen en veel ruw struikgewas.

De streek lijkt onbewoond. Langs de weg is een oud amfitheater dat gerestaureerd wordt.

Bij welke stad hoorde dit theater ????

Het raadsel wordt verderop opgelost. Er liggen enorme bewerkte rotsblokken, restanten van een oude stad. Waardoor is deze zo verwoest? Aardbeving? Stijgen van de zee?

Op de rotsen groeien veel olijfbomen. Met hun grillige vormen klampen ze zich vast aan de schrale bodem.

Vanaf een uitstekende rotspunt speur ik over de lege zee. Beneden me tuft een boot, waarvan ik lange tijd het geluid van de motor hoor. Het bootje zelf komt niet tevoorschijn.

Na dit grote ruige stuk kom ik op het eerste zandstrandje, Petrota.

Op een veldje met stacaravans maakt een gezin de caravan zomerklaar.

De kinderen hebben vanaf nu 3 maanden vakantie. Het gezin blijft daar al die tijd. Pa rijdt elke dag op en neer naar zijn werk.

De voorraad voor de komende maanden wordt bewaard in een hokje naast de caravan.

Moeder duikt het hokje in en komt terug met koffie. De oudste dochter toont me vakkundig hoe café frappe uit een pakje wordt gemaakt en geeft het mij te drinken.

Op deze zeer warme dag liep ik een mooie, maar ook pittige route.

Tegen zes uur wandel ik even voor Makri een Grieks-orthodox nonnenklooster binnen.
Het klooster ligt in een park aan zee.

Op een binnenplaats, met talrijke bloeiende planten met uitbundige kleuren, staat een kerkje.
Er klinkt het Byzantijnse gezang van de nonnen.
De kerkdienst is net begonnen. Na hulp van een vrouw die voor mij vertaalt, wordt er voor mij een maaltijd in het klooster klaargezet.
Na de maaltijd brengt een knappe jonge zuster mij naar het gastenverblijf.
In het klooster wonen 25 jonge en 25 oudere zusters.
De in zwart habijt geklede nonnen snellen na de dienst kriskras over de binnenplaats. Deurtje in, deurtje uit. Het is een druk maar voor mij raadselachtig gebeuren.

*Hoe kunnen vooral de jongeren het een leven lang volhouden in deze gemeenschap.
De dynamische wereld om hen heen verandert constant; hun leven blijft statisch.
De nonnen zijn gekleed in een hooggesloten zwarte jurk met een zwarte hoofddoek, zwarte schoenen en zwarte sokken.
Buiten de ommuurde binnenplaats van het klooster staan gastenwoningen voor familie en gasten.
De beheerder is een aardige behulpzame Bulgaar.
Hij demonstreert hoe ik me kan wassen, bij gebrek aan een douche.
Eerst moet ik water verwarmen in een grote pan, vervolgens mengen met koud water, uitkleden, op de wc-bril gaan zitten en met een soeplepel het water over mijn hoofd gieten.*

Via een telefoon aan de buitenmuur van de kloostertuin bel ik Mirjam, mijn dochter. We praten met elkaar vanuit twee totaal verschillende werelden; haar huis in Tilburg vol visite vanwege haar verjaardag en dit Grieks orthodoxe nonnenklooster.
De volgende ochtend sta ik rustig op.
Om half acht begint de misdienst. Een novice staat buiten op de plaats met een lang klokkentouw in de hand. Ze wil niet op de foto.
Naast de kerk hangt een koperen plaat met diverse openingen en verschillende staven. Elk signaal heeft een eigen betekenis.
Om half zes klonk het eerste signaal. Het fraaie gezang raakt me.

*Achter in de kerk staat een zuster. Ik vraag haar om een stempel in mijn pelgrimspas.
De dag ervoor heb ik haar ook gesproken. Haar zwarte sluier omlijst een lief gezicht, vriendelijk, zacht. Toch lijkt het of over haar gezicht een schaduw van verdriet en weemoed hangt.
Een andere non, die Engels spreekt, zorgt voor een stempel en geeft me ook een royaal voedselpakket mee van enkele kilo's. Ze wil geen geld van me aannemen.*

Na mijn vertrek word ik geruime tijd gevolgd door het gezang van de nonnen.
In Makri, het eerstvolgende dorp, zijn op deze zondagochtend de terrasjes bezet.
Een man laveert tussen de tafeltjes door en probeert lootjes te slijten.
Een gezette Griekse man op een terrasje nodigt me uit en trakteert. Hij heeft een zaak in Duitsland, Mijn verhaal vertaalt hij voor zijn vrienden, die her en der aan tafeltjes zitten. Andersom vertaalt hij ook hun vragen aan mij.
Zes maal per jaar vliegt hij vanuit Duitsland op en neer, voor een bezoek aan zijn Griekse dorp.
Een retour naar Saloniki kost hem slechts € 130,-.
Binnen kan ik mailen naar huis. Er is een berichtje van mijn Tajiekse kennis Hafiz in Tilburg.
Hij stuurt een contactadres in Istanbul. Die persoon zal me helpen bij het vinden van onderdak en het boeken van een vlucht. Dat bezorgt me een gerust gevoel. Ik vind de grote steden riskant.
Onderweg geven mensen mij geld om een kaars op te steken in de Aya Sophia in Istanbul.

Schapenboer

Boerderij

Schaapskudde

Visser

Klooster St Nicolaas

Maria geneest kanker

Monnik

Herdershut

Hut 2 voor Terie

HOOFDSTUK 5 - TURKIJE -

- Week 5 -

*Alexandroupoli (Fam. Deligorgali)

*Alexandroupoli (Fam. Deligorgali)

Apalos-Monastiraki

*Feres (Gr.Ort.Kerk)

Vrissoula-Ardani-Peplos-Kipi

Grens Griekenland-Turkije

*Ipsala (pension)

Kesan-Kadiköy

*Malkara (hotel)

Ahlevren-Yenice-Inecik

*Tekirdag (Bij Resard thuis)

*Marmara (Pension)

*Silivri (hotel)

*=slapen

Alexandroupoli is een vrij grote stad. Wanneer ik bij de brandweerkazerne kom in het centrum, rukt even later de brandweerwagen met loeiende sirene uit.

Aanvankelijk lijkt de brandweer van Alexandroupoli bereid om onderdak te bieden.

Na een uurtje wachten geeft men wat beschaamd door, dat de commandant zijn toestemming weigert.

De eigenaresse in een winkeltje tegenover vertaalt het antwoord in het Duits.

Ik vraag de brandweerman in de centrale om een nummer in de stad te bellen.

Enkele minuten later rijdt Giorgio met zijn auto voor en neemt me mee naar zijn flat.

Hij woont met zijn gezin in een nieuwbouwwijk met crèmekleurige woningen.

In het basement staat een opgemaakt bed klaar. De dochters Danae en Myrto hebben een schaalte met etenswaar klaargezet.

Ze drement behulpzaam nieuwsgierig om me heen. Ze proberen zo goed mogelijk Engels te spreken.

Myrto, de jongste, roept regelmatig de hulp in van haar oudere zus.

Kathrin, de vrouw des huizes, mengt medicinale kruiden met oliën. Ze heeft talloze potjes met zalfjes en kruiden. Ook mijn benen krijgen een fijne massage. In de namiddag gaat ieder even slapen.

Tegen 19.00 u. gaan we eten van de inktvis, die ze 's middags met een handharpoen hebben gevangen.

Twee dagen eerder liep ik in de hitte langs de kust. Op een stoffig pad stopte naast me een auto.

Het waren Giorgio en Kathrin met hun twee dochters. Na een dagje aan het strand, keerden ze terug naar huis.

Ze waren belangstellend en boden aan om mee te rijden. Ze vonden het te warm om te wandelen.

Ik bedankte voor het aardige aanbod, maar wilde lopend verder.

Ze gaven me een briefje met hun telefoonnummer. Mocht er een probleem zijn, dan kon ik hen bellen.

Giorgio en Kathrin zijn liefhebbers van snorkelen. Er zijn genoeg geschikte plekjes aan zee.

Giorgio is militair arts.

's Avonds zitten we gezellig bij elkaar in de kamer.

Giorgio speelt op zijn gitaar en bouzouki, waarbij ik met de mondharmonica waar mogelijk wat tonen invul.

Op hun uitnodiging blijf ik een dag langer om de stad te bekijken. Het is geen fraaie stad. Er zijn veel winkeltjes en terrassen met brede banken en stoelen waar de wat mondaine jeugd kwettert.

Door de wandelstraten passeren quasi-onverschillig de jongens en de meisjes elkaar; het subtiële spel van sjansen.

Giorgio heeft 3 jaar geleden de flat gekocht voor € 130.000 en betaalt € 550,-/mnd.

Met zijn inkomen kan hij goed leven en ook leuke dingen doen.
 Komend weekend gaan ze met elkaar op een strandje kamperen; maken er een kampvuur bij en zingen onder begeleiding van de gitaar.
 Myrto is ontregeld. Morgen gaat ze op schoolreisje, waarvoor ze een rugzak nodig heeft.
 Ze is daarom duidelijk overstuur en huilt.
 Kathrin probeert tevergeefs haar te troosten. Daarna doet Giorgio een poging.
 De gang ligt vol tassen. Later zoek ik met Myrto een goede rugzak uit de chaotische hoop en is het probleem opgelost.
 Kathrin en ik gaan 's avonds wandelen. Via een landweggetje lopen we naar de top van een heuvel.
 Vanaf onze hoge plek bewonderen we de kleuren waarmee de ondergaande zon de zee in een zachte warme gloed zet en zien we uit over de stad en de eilanden.
 Kathrin is een hartelijke, warme, verstandige vrouw. Ze zorgt voor het huishouden en neemt daarnaast deel aan andere activiteiten..
 Tijdens de wandeling attendeert ze me op de planten en kruiden.
 's Middags slapen ze enkele uren, zodat ze ook samen een rustige avond hebben.
 In de huiskamer hangt een groot TV scherm aan de wand.
 De dochters gebruiken vooral de muziekprogramma's via internet.
 Het is een heerlijk gezin, wat me met veel warmte zeer gastvrij heeft ontvangen. Ieder doet z'n best om met mij in het Engels te praten.
 Kathrin merkt op dat mijn oog erg gezwollen is.
 Giorgio kijkt het na en denkt dat de ontsteking het gevolg is van een allergische reactie.
 Hij druppelt er Tobradex druppels in. Ik denk dat de infectie het gevolg is van zweet met fijnstof van vooral vrachtverkeer.
 Voor ik vertrek regelt Kathrin nog een knipbeurt bij de buurvrouw-kapper.
 Het is een snel gebeurd, waarvoor de hippe buurvrouw niets wil hebben.
 Ik neem afscheid van Giorgio, als hij in zijn nette militaire kostuum naar zijn werk gaat.
 Het hele gezin heeft het fijn gevonden, dat ik hun gast was.
 Katherina en Danae brengen me naar de verkeersweg. Ons afscheid is warm. Ik voelde me thuis bij hen.
 Ik verzeker hen, dat ze in Holland altijd welkom zullen zijn.
 Ondanks een stevige tegenwind, stap ik flink door.
 Rond 17.00 uur beland ik in Feres.
 Eerst zoek ik onderdak. Voor een cafetaria dat gesloten is, ga ik op het terras zitten.
 Ondanks de sluiting komen er toch na een poos mensen, die me een pilsje brengen.
 We maken eerst kennis en tijdens het gesprek denken zij mee over mijn slaapplek voor de komende nacht.
 De man attendeert mij op een Volkswagen GTI met Nederlands kenteken in de garage aan de overkant. Ik steek over en maak kennis met een Griek, die in Thorn heeft gewoond en nu weer is teruggekeerd. Met hem praat ik Nederlands, terwijl de buurt meeluistert en de vertaling krijgt.
 De garagehouder zorgt voor een drankje.
 Ondertussen heeft de cafetariahouder een slaapplek geregeld in de benedenkerk van de Heilige Katharina, de Grieks Orthodoxe kerk.
 Ze brengen me erheen, trekken aan een verborgen touwtje, waarna de stalen toegangsdeur open gaat.
 Een kerk, een koffiezaaltje en nog een parochiezaaltje.
 De wanden hangen vol mooie, kleurige iconen.

*Boven mijn slaapmatje hangt een schilderij, waarop een oude eerbiedwaardige man en een groepje kinderen is afgebeeld. Met opgeheven wijsvinger vertelt hij over het geloof.
 De kinderen zitten op de grond en luisteren gefascineerd.
 Het is een liefelijke, geromantiseerde weergave met een lichtval als bij een schilderstuk van Rembrand.*

Hier kan ik heerlijk slapen. Mijn helpers brengen mij 's avonds eten. Ook hier wil men niets weten van betalen.

's Ochtends om 6.00 u. wordt ik wakker van voetstappen en het schuiven van stoelen boven me. Er is leven in de bovenkerk. Om 7.00 uur beginnen de klokken te luiden, waarna het slepende gezang door de speakers klinkt.

De viering bestaat uit bijna continu gezang. Ondertussen was ik me en pak mijn spullen in.

Vandaag passeer ik de buitengrens van de EU, de grens Griekenland – Turkije en de overgang van de Griekse-orthodoxie naar de Islam.

RELIGIE

De reis door landen is een kennismaking met religies.

Ik raak elke keer opnieuw onder de indruk van de invloed van religie op het leven van mensen.

De boodschap van de eigen religie vind ik zwakker worden, wanneer men de eigen religie aanprijst als "de exclusieve en enige ware."

Hoewel de discussie meestal gevoerd wordt op integere wijze, ervaar ik het argument om het bestaansrecht en het lidmaatschap te motiveren met "de enige echte." als een vorm van onzekerheid en vind ik het minder relevant.

Bovendien vind ik het ongeloofwaardig. Er zijn zoveel verschillende religies, die beweren "de enige ware" te zijn.

Ook hier is de Via Egnatia, een nieuwe strakke lege weg.

Ik loop over een parallelweg.

Een auto stopt. De chauffeur woont in Boston, USA. Hij keurt daar auto's en is getrouwd met een Amerikaanse. Ze hebben samen 4 kinderen. Ze wonen een jaar in Griekenland, om hun kinderen kennis te laten maken met het land, de sfeer, de cultuur en hun grootouders.

De oudste dochter is 20 jaar. De kinderen bezoeken de International School. Juli gaan ze weer naar Amerika. Hij nodigt me uit op de koffie in Kipi, waar zijn ouders wonen. Allen genieten van het leven in Griekenland.

De Griek uit Amerika:

Thuis heeft mijn vrouw het druk met to-do-lists, lijstjes met wat ze moet doen. Hier heeft ze die niet.

Ik passeer zonder problemen de Griekse grenspost.

Een trucker uit de richting Turkije gebaart dat ik beslist niet verder mag lopen, maar moet proberen te liften. Niemand durft op deze grensovergang een lifter mee te nemen.

Een Nederlandse trucker ziet er met z'n sportbroekje en brilletje weinig solide uit.

Hij durft me niet mee te nemen en zegt eerlijk, dat hij zelf al zo zenuwachtig is.

Na verschillende pogingen loop ik terug naar de Griekse douane en vraag hoe we dit probleem nu oplossen.

Een Griekse militaire grenswacht komt naar me toe. Hij heeft me eerder die dag zien lopen en reageert aardig en behulpzaam.

Met zijn optreden doorbreekt hij de verkrampte, onderkoelde sfeer aan deze grensovergang.

Dat geldt dan alleen voor mij, want hij stapt de weg op en houdt resoluut een personenwagen staande en vraagt de bestuurder netjes om me mee te nemen naar de Turkse grenspost.

Ik rijd mee met de auto met twee Servische Macedoniërs.

Aan weerszijden van de brug over de grensrivier, de grenzen van Griekenland/Turkije en ook de buitengrens van Europa, staan gewapende militairen. Er wordt streng gecontroleerd. Alle vrachtwagens rijden een container in, waar ze gescand worden.

TURKIJE

De Turkse grenspolitieagent in het glazen hokje begrijpt niet hoe ik zonder auto de grens ben overgekomen. De agent reageert geïrriteerd.

Russische jongeren in een bus kijken verbaasd naar me.

Bij de Griekse douane mocht ik niet mee met hun bus, ondanks het pleidooi van enkelen. Desondanks ben ik eerder in Turkije aangekomen.

Ik koop een visum van € 10,-.

Een Duitse trucker is nerveus. Op zijn vrachtbrief staat het gewicht van de lading foutief vermeld.

De ambtenaar achter het loket schenkt een glaasje thee in voor een Turkse chauffeur.

Dit gastvrije gebaar zorgt voor een minder gespannen sfeer.

Turkije begint met een saaie rechte lange betonnen E-weg.

Een kudde koeien steekt de weg over; een brommer rijdt op de linker rijstrook, tegen het verkeer in .

Het lijkt geen probleem; er is weinig verkeer.

Naast de weg liggen vruchtbare rijstvelden. Aarden walletjes vormen een opstaande rand om de rechthoekige percelen.

Lichtgroene halmen van rijstplantjes steken boven het water uit, op zoek naar het licht van de zon.

De eerste plaats in Turkije, Ipsala, geeft een beeld van een derde wereldland; arm, rommelig.

Mensen verdienen hun geld veelal met handwerk.

Platte karretjes met ratelende wielen getrokken door taaie lichtbruine paardjes rijden door de straten.

Overall verspreid zijn kleine nerinkjes .De mensen reageren vriendelijk en nodigen me uit voor de chay (thee). Soms geeft men iets te eten erbij.

Ik kom terecht in vreemd bouwsel, een Turks pension. Op de kamer staan stapelbedden. Er is veel stuk, verdwenen of werkt niet.

Ik ben de enige gast. De jongen van de receptie slaapt voor de balie. 's Ochtends moet ik hem eerst wekken.

Het afrekenen is een probleem

Men rekent erop dat ik met dollars betaalt. De jongen lukt het niet het bedrag in dollars om te rekenen naar Lirahs. Mijn berekening begrijpt hij niet. Uiteindelijk vraagt hij 15 Lirah.

De volgende dag loop ik langs een vrij lege autoweg. Er rijden vooral dolmus-busjes.

Aan de overkant van de weg stopt een politiebusje. Een agent gebaart me om naar hem toe te komen.

Tot mijn verbazing laden ze me in en bezorgen me vrolijk een lift naar Kesan.

Op de vluchtstrook aan de andere kant van de weg, draven paarden met wagens over de vluchtstrook.

In het politiebusje klinkt enig commentaar. Ik versta alleen het woord "Romans", zigeuners.

In Kesan stap ik uit. Deze smokkel van slechts enkele kilometers vind ik niet erg. De weg leek me saai. Het stadje biedt weinig aantrekkelijks. Voor ik na een kort rondje door Kesan verder loop, zoek ik eerst een wegenkaart (hariti).

Deze is nergens te krijgen, zelfs niet in een groot modern winkelcentrum.

In Haliköy trakteert de burgemeester me op thee en stuurt me door naar een restaurant even verder langs de autoweg voor een maaltijd, die hij zal betalen. Hij heeft 40 jaar lang in Duitsland gewerkt.

Zijn kantoor is een vertrekje boven het café.

Even voor Malkara pikt een jonge man met een lichte motor me op.

We drinken samen thee in een speeltuin, waarna hij me afzet bij een hotelletje in het centrum.

30 Lirah (€ 15,-) iets duurder, maar daarvoor krijg ik volgens de eigenaar een kamer met douche en TV met sekskanaal.

Dit alles in de schaduw van een moskee. Vijf maal per dag klinkt de doordringende stem, die oproept tot gebed.

In de glooiende winkelstraatjes praten mensen in groepjes met elkaar onder bij een glaasje thee.

Op een kleurrijke levendige groentemarkt ontmoet ik een Turkse man.
Hij wil leraar Engels worden, maar staat nu achter de groentekraam. Wij praten in het Engels gezellig verder achter de groenten en helpen tussendoor klanten. Tijdens ons gesprek worden regelmatig glaasjes chay bezorgd. Ondertussen kan ik achter de tomaten de passerende mensen gadeslaan. Een oudere vrouw, die voor het toilet zorgt, vraagt of ik groente voor haar wil kopen. Ze heeft geen man meer en geen geld.
Haar vraag wordt voor mij vertaald. Ik vraag de groenteman om haar voldoende groente en fruit te geven. Omstanders lachen vrolijk om dit tafereel.
Als ik later wil betalen, mag dat niet van de koopman.
Wel maak ik enkele foto's, zoals van een paard en wagen.
Tussen de kramen en het publiek worden paard en wagen gekeerd en achteruit gereden.
Een oude man pompt met een compressor van een koelkast de banden op. Daarna poseert eerst de eigenaar en later de vriend trots met hun paardje. De foto's zal ik opsturen.
Achter de kraam praten we ook over de religie.
Zwervend door het stadje, langs winkels en door straatjes, beland ik in de stamkroeg van voetbalclub Fehnerbaçe. Na een pilsje bel ik vanuit een telefoonwinkel naar Nederland.
Sommige mensen schreeuwen luid in de hoorn.
De verbinding met Nederland is duidelijk, maar lawaai uit de diverse cabines stoort.
Mijn hotel vind ik terug via de hoge spits van de minaret van de moskee.
Pas wanneer ik op het hoogste punt sta van een weg, die omhoog loopt, kan ik de spits ontdekken. Het blijft dan nog een gok, om tussen alle minaretten de juiste spits te vinden.
De volgende ochtend word ik vroeg wakker.
Op het pleintje voor het hotelletje wast een Turkse familie bij een bron tapijten.
Eerst worden alle kleden kletsnat gemaakt. Via een stofzuigerslang met water uit de bron.
Vrouwen strooien zeepoeder over de tapijten, waarna men de kleden krachtig schrobt.
Vervolgens worden ze schoongespoeld.
De vrouwen gaan zeer grondig te werk. Na het karwei hangt men de tapijten over een hek om te drogen.
Ik vertrek en wandel langs een doorgaande weg met veel kleine bedrijfjes.
Herhaalde malen word ik uitgenodigd voor de çay, een praatje en een kijkje.
Ik loop stevig door, want vandaag wil ik Tekirdag halen.
Na ongeveer 4 uur lopen stopt er een bestelwagentje. De chauffeur wil me meenemen.
Zodra we rijden zingt plots een luide stem door de cabine, met teksten uit de koran.
Het cassettebandje hapert. Ibrahim, de chauffeur, haalt halsbrekende toeren uit, de bestelwagen slingert gevaarlijk over de weg, om het bandje weer aan de gang te krijgen.
Dan grijpt Ibrahim boven zich en tovert een fles eau de cologne tevoorschijn.
Hij giet wat over mijn handen, waarbij hij weer naar de linker rijstrook dweilt. Na een fikse ruk aan het stuur belandt hij weer in het goede spoor, waarna hij zijn handen besprenkelt, terwijl de nasale zangstem Allah blijft aanroepen.
Ik berust en leg mijn lot in de handen van Allah, tijdens deze gevaarlijke rit.
Vanavond rijdt Ibrahim, na een pauze in Tekirdag, 's avonds weer verder naar Istanbul.
Als ik wil, kan ik meerijden.
De weg loopt omlaag naar Tekirdag. Beneden ons verschijnt een grote plaats aan zee.
Buiten de haven op zee liggen enkele schepen voor anker.
Bij een moskee met glanzende koepel word ik afgezet.
Vandaag is het vrijdag, de belangrijkste dag van de week voor Moslims.
Ik doe mijn schoenen uit en loop een klein stukje de moskee binnen.
Voor de moskee wassen de moslims zich. Het wordt drukker. Oudere mannen, die in het buitenland gewerkt hebben, beginnen een praatje met mij; Engels en Duits.
Mijn kennismakingsbrief in het Turks zorgt ervoor, dat ook de anderen mij kunnen plaatsen.
Mijn vraag voor een slaapplek zal na de dienst worden opgelost, beloven twee mannen.
Na de kerkdienst dalen de mannen de trappen van de moskee af.
Er wordt druk om me heen gepraat.

*Resat, een broos oud mannetje beweegt zich moeizaam voort en komt op me af.
Soms lijkt het alsof zijn bewustzijn even wegzakt.
Daarna kan hij omslaan en korte en bevelende opdrachten geven, waarbij hij geen tegenspraak duldt.
Mensen noemen hem de Teacher en praten met een zeker respect over hem.
Hij is vroeger hoofd geweest van een school in Ipsala. Hij gebaart me hem te volgen. We steken de drukke weg over naar een restaurantje.*

Resard bestelt een maaltijd. Als hij even weg is, probeer ik met de eigenaar alvast af te rekenen, maar dat is niet bespreekbaar. Resard zou erg boos reageren.
Daarna lopen ik met Resard naar zijn huis, een benedenappartement van een flat.
Onze gesprekken verlopen moeizaam. Resard spreekt alleen Turks.
De huiskamer is ruim; langs de muren staan sofa's, geen tafel met stoelen zoals bij mij thuis. Zijn vrouw is naar de kleinkinderen in Istanbul. Ze past op hen.
Resard is apart, soms lijkt hij om te zullen vallen, soms is hij wazig. Hij grijpt regelmatig plots zijn mobieltje en schreeuwt luid in het microfoontje.
Met een dolmus rijden we naar het centrum van Tekirdag.

*Dolmus, het Turkse minibusje. Een onvoorstelbaar handig en voordelig vervoermiddel. Er rijden allerlei verschillende typen, maar favoriet bij mij zijn de rechthoekige koekblikken, die achterover hellen doordat ze hoog op de voorwielen staan.
De passagiers zitten steil rechtop, zodat het lijkt alsof er een klasje etalagepoppen voorbij rijdt.*

In het centrum moet Resard enkele zaken op het gemeentekantoor regelen.
Met een klein maar duidelijk gebaar wijst hij me een bank in een hal, waar ik op hem moet wachten.
Een jongetje loopt rond met een dienblaadje vol tulpglasjes en voorziet ieder van thee.
Zodra hij hoort dat ik uit Nederland kom, tovert hij uit zijn broekzak een plastic builtje met wit poeder tevoorschijn. Met een verheerlijkte blik geeft hij aan, dat de dope geweldig is.
Hij is zeer geïnteresseerd in mij en snort uit een der kantoortjes een Engels sprekende ambtenaar op.
Tussendoor blijft hij mij voorzien van glaasjes thee.
De ambtenaar laat zijn werk in de steek en brengt alle medewerkers op de hoogte van mijn relaas.
Als Resard terugkomt, legt de ambtenaar hem uit wat ik verteld heb.
Hij kan mij nu ook uitleggen wat Resard mij wilde duidelijk maken: "Ik ben zijn vriend en kan bij hem blijven slapen".
We bezoeken het stadspark met volle gezellige terrasjes en thee drinkende mensen.
Een bekende van Resard wuift vanaf een ander tafeltje. Hij schuift bij aan ons tafeltje.
De man loopt mank, maar is energiek en reageert met humor.
Even later hebben we dan ook veel plezier.
Hij raadt me dringend aan om niet naar Istanbul te lopen, maar om de bus te nemen.
Ook moet ik van hem Turks leren. Twee weken les van een Turkse vrouw is voldoende.
Hij wijst me een dik geklede vrouw aan, die langs wandelt.
De vriend spreekt Duits.
We gaan naar een terrasje op de pier van het vissershaventje voor nog meer thee.
Het begint te regenen en Resard stelt voor om naar huis te lopen.
Hij loopt traag en begint soms te zwalken. Hij is diabeet en ik vermoed dat er iets niet klopt met de instelling van de medicatie..

*Resard, slaapdronken lijkt hij over straat te zwalken. Soms afwezig, in zichzelf gekeerd, stopt hij voor een reclamezuil en bestudeert nauwkeurig de aankondigingen. Op zijn mobiel toets hij nummers in, waarna er meestal niets gebeurt.
Zodra hij iemand aan de lijn heeft roept hij luid voor zich uit, met een hand over zijn oor, zodat ieder in zijn omgeving opkijkt.
Met autoriteit geeft hij zijn bevelen. Dan zie ik het oude schoolhoofd tevoorschijn komen.
Plots kan een verlamme moeheid als een donkere schaduw hem overvallen.
Dan verandert hij in een broos zwak oud mannetje.
Resard kan gedecideerd handelen, maar ook verzanden in besluiteloosheid.*

Tijdens deze tocht voel ik me rustig ontspannen. Het is geen geprogrammeerd star gebeuren, maar ik kan mezelf laten meedrijven.

Ervaring van vorige tochten, het gebruik maken van toevallige gebeurtenissen, mijn gretigheid om te ontdekken hoe divers mensen leven, spelen daarbij mee. Soms kan ik mijn planning loslaten en ingaan op een aanbod van bijvoorbeeld een lift. Grieken en Turken vinden lopen een gestoorde bezigheid, wanneer je kunt meerijden. Door beperkt van hun aanbod gebruik te maken, krijg ik ruimte en tijd om stil te staan bij boeiende voorvallen.

De vorige pelgrimstochten gingen door landen met een hoofdzakelijk Katholieke bevolking. Tijdens deze reis kan ik uitgebreid kennismaken met Grieks-orthodox Griekenland en vervolgens de Islam in Turkije. Het is voor mij nieuw, anders en zeer boeiend.

's Avonds bereidt Resard een heerlijk maal.

Kip met gebakken aardappelen en langwerpige lichtgroene bladeren van Chinese kool, besprenkelt met citroen.

De bladeren vouwen we eerst samen, waarna we ze met een knappend geluid eten.

Na de maaltijd gaan we in het plaatsje thee drinken. Onderweg barst een hevige onweersbui los.

Resard struikelt, de stoeprand is te hoog. Op de weg staan diepe plassen water. Ik vang Resard op tijd op; zijn nette pet valt echter in het modderwater.

In het theehuis zoekt een neefje van Resard, die goed Engels spreekt, contact met mij.

Hij regelt internet voor mij en koopt enkele rollen koek voor onderweg.

Thuis bouwt Resard de bank om tot bed, wat een ingewikkeld karwei is.

's Nachts moet ik regelmatig uit bed om alle chay te lozen.

Ik sta 's ochtends op tijd op. Het is stil, Resard slaapt nog. Hij wordt wakker en staat op om afscheid te nemen.

Hij drukt me bezorgd op het hart om vooral de bus te nemen. Ik loop langs de kust naar Marmaris.

Het gaat prima. Tekirdag strekt zich uit langs de zee.

In een modern winkelcentrum probeer ik naar huis te bellen.

Na ongeveer 15 km, halverwege drink ik thee en ontdek tot mijn schrik, dat ik mijn notitieboekje in de telefooncabine heb laten liggen.

Met een Dolmus rijd ik terug. Een behulpzame man, die goed Duits spreekt, gaat met mij naar de informatiebalie, waar het kostbare boekje weer opduikt.

Het is inmiddels te laat om nog naar de volgende plaats te lopen.

Daarom neem ik de bus naar Marmaris.

Deze luxe bus heeft meer cachet. De conducteur staat, als een steward van een vliegtuig, in een net pak in de deuropening en roept met een uithaal en prachtige intonatie: "Stanboel."

Tijdens de rit besprenkelt hij de handen van alle passagiers royaal met eau de cologne.

Daarna verfrist hij de lucht in het interieur met een spuitbus.

Als onderweg iemand instapt rijdt de bus onmiddellijk verder, terwijl de conducteur nog in de open deur staat.

Bij een wegkruising stopt de bus en de conducteur wijst me de weg aan naar het centrum van Marmaris.

Zodra ik het plaatsje bereik, laat ik mijn rugzak in een theehuis staan.

Ik loop naar het centrum en maak kennis met een Duits sprekende man.

Na de thee helpt hij me om een slaapplek te vinden. Voor 30 Lirah heb ik een aardig net pensionnetje in het centrum.

Daarna loopt mijn Turkse helper met me mee terug, om mijn rugzak op te halen. Ik sta telkens verbaasd over deze spontane hulp.

Terug in het pension was ik eerst mijn kleren, neem een douche, bezichtig het plaatsje en slenter langs het schilderachtige vissershaventje.

Midden in het dorp staat een man met een karretje, waarop achter een doorzichtig venster een bergje rijst met bonen ligt.

Ik bestel een portie van deze pilaf.

De verkoper vult een plastic bakje met rijst en snippers kippenvlees.

Gezeten op een muurtje van het dorpsplantsoentje verorber ik mijn eenvoudige maaltje en drink erbij een bekertje karnemelk.

Mijn kamertje op de derde etage, ligt wat weggestopt aan het einde van een gangetje. Ik lig vroeg in bed. Buiten klinkt vanuit de moskee de zang van verzen uit de koran.

De volgende ochtend vertrek ik om 8 uur.

Regelmatig stop ik onderweg voor de chay, die me aangeboden wordt, tijdens een gezellig praatje.

Langs het strand spelen enkele kinderen in de zee.

Het valt mij op hoe innig jongens en ook meisjes elkaar omarmen tijdens het wandelen.

In onze samenleving zou dat waarschijnlijk geassocieerd worden met homoseksualiteit.

Turkije vind ik een gezellig rommelig land.

Het land van de chay: kleine tulpglaasjes met de heldere lichtbruine vloeistof. Het is de drank van de vriendschap en de gastvrijheid, de ontmoeting en het gesprek. Waar ook maar mensen zijn, overal wordt chay tevoorschijn getoverd.

Soms passeren karretjes getrokken door een paardje. Het zijn lichte karretjes met lichtbruine slanke dravende paardjes. De dieren zien er beter verzorgd uit als hun overbelaste soortgenoten in enkele dorpjes.

De lucht is plots vol dreigende woeste wolken. Onder een balkon van een flat vind ik een geschikte schuilplek. Vlakbij slaat met een harde klap de bliksem in. Later, als ik doorloop, barst een stortbui los. Ik schuil onder het zeildoek van een barretje.

Onverstoorbaar spelen enkele mannen verder met rummikub, terwijl het water door de gaten in het zeil op de stenen vloer klettert.

Langs de autoweg stop ik bij enkele winkeltjes, kraampjes en een grote moskee.

Het is druk. Er zijn veel winkelende mensen. Typisch, er is hier geen dorp in de omgeving te bespeuren.

In een winkel met gereedschap en allerlei huishoudelijke artikelen drink ik thee.

De verkoper is ook onderwijzer. Via het schermpje van mijn camera herkent hij een afbeelding van Resard uit Tekirdag. Hij belt hem onmiddellijk via zijn mobieltje, maar Resard neemt niet op.

Dit is mijn meest kleurrijke tocht.

Natuurlijk bestaat mijn tocht grotendeels uit monotoon stereotype lopen, maar er zijn momenten, waarop ik speciale gebeurtenissen meemaak.

Deze hebben meestal te maken met de andere cultuur en de andere godsdienst.

Dolmus

Romanos op vluchstrook

ROMA's

Moskee Silivri

Pilaf

Deegringen

Silivri

Aardappelpannenkoek

Haven Silivri

HOOFDSTUK 6 - ISTANBUL -

- Week 6 -

*Silivri (hotel)

*Istanbul (hotel Paris)

*Istanbul (Ataturk Airport)

*=slapen

Even voor Silivri gaat het regenen.

Paardjes met op de karretjes Romano's draven langs. Ze zitten droog onder een stuk heldere plastic folie.

Ik schuil in een bushokje en houd een dolmus aan.

In Silivri stap ik uit.

Bussen en dolmussen rijden af en aan. Er heerst drukke bedrijvigheid op deze centrale plek.

Natte glimmende straten en een grijze lucht zorgen dat ieder vlucht naar een droge plek.

Ik schuil voor een café onder een strodak. Elke plek op het terras is bezet door thee drinkende mannen achter de tafeltjes.

Voor mij en mijn rugzak wordt hoffelijk een plek vrijgemaakt.

Het onweer barst opnieuw los; een stortbui roffelt op het afdak.

Ibrahim, een man van ca. 40 jaar heeft vroeger 8 jaar in Frankrijk gewerkt. Hij nodigt mij uit op de thee.

Het lezen van mijn voorstelbrief duurt lang en gaat hem moeizaam af.

Ibrahim waarschuwt me, dat ik moet oppassen, dat deze kostbare papieren niet gestolen worden.

Hij wil mij onderdak bieden, maar is even later bang dat zijn vrouw niet goed zal reageren.

Daarop gaan we samen op zoek naar een hotel.

De kroegbaas en de andere klanten denken inmiddels ook actief mee. Het eerste hotel zit vol. Ik moet wachten van Ibrahim in een ander theehuis, terwijl hij verder zoekt.

Bij terugkomst heeft hij goed nieuws. Hij heeft een hotel gevonden voor 15 Lirah (€ 7 ½).

Ik krijg de blauwe kamer. De blauwe verfkwest is hier erg vaak uitgeschoten.

De kraan drupt constant, de lampen lijken vergeten te zijn dat ze ooit licht gaven.

De deur weigert met klem om open te gaan en in het vergane nachtkastje ligt een blauwe trui van een vorige gast.

Het is zeer sober, maar voor mij goed genoeg en gunstig gelegen; midden in het centrum.

Op de computer moeten mijn gegevens ingevuld worden. Dat is erg ingewikkeld.

Vlakbij mijn hotel staat een grote moskee.

Ik mag in de moskee de dienst achter een lage afscheiding volgen.

Dit is voor mij een geheel nieuwe ervaring.

Ook hier raak ik onder de indruk, zoals me ook overkwam bij de diensten in de Grieks-orthodoxe kerk.

Ondanks dat de rituelen en religieuze symbolen tussen religies verschillen, is in mijn beleving de kern gelijk.

De stem van de Imam galmt met een nasale slepende klank door de moskee.

Telkens als de Imam zingt: "Allah....." valt iedereen synchroon met zijn knieën op de tapijten.

Er klinkt doffe korte roffel op van de vloer, die ook voelbaar dreunt.

De mannen buigen diep voorover.

Na de volgende oproep van de Imam gaat de massa in een vloeiende beweging staan. Het klinkt als een windvlaag.

Vrouwen mogen op het balkon of beneden van achter een houten raster de dienst bijwonen.

De islam is ontstaan in de [zevende eeuw](#).

Volgens moslims ontving de profeet en de [boodschapper Mohammed](#) via de [aartsengel Gabriël](#) openbaringen van God, waarin hij werd opgeroepen het [geloof](#) van [Adam](#) en [Abraham](#) opnieuw te introduceren.

Voor moslims is de islam dan ook de oorspronkelijke religie zoals geopenbaard aan Abraham, [Mozes](#), [Jezus](#) en andere [islamitische profeten](#).

Voorgaande profeten, zoals Mozes en Jezus werden naar een volk gestuurd, terwijl Mohammed als profeet van alle [volkeren](#) wordt beschouwd.

Het [Arabische](#) woord islam betekent letterlijk overgave of onderwerping en wijst op het fundamentele, religieuze principe dat een aanhanger van de islam zich overgeeft aan [Gods wil en wetten](#).

Het voornaamste [heilige boek](#) voor moslims is de [Koran](#), waarvan zij geloven dat God de tekst via de [aartsengel Gabriël](#) aan [Mohammed](#) als [profeet](#) en [boodschapper](#) doorgaf.

Het aantal moslims wordt wereldwijd geschat op ruim 1 miljard mensen oftewel 20 procent van de [wereldbevolking](#).

Na de dienst wordt ik aangesproken door enkele Turkse mannen, die in Helmond wonen.

Een man nodigt me uit voor de thee in het parkje naast de moskee. Hij heeft 6 jaar in Nederland gewerkt onder andere als tomatenplukker, maar moest als illegale buitenlander vertrekken.

Hij werd in Nederland goed behandeld.

Vlakbij barst een hevige ruzie los tussen jongeren. Volgens mijn Turkse moslimtolk zijn het altijd de Koerdische jongeren. Hij vindt hen gevaarlijk.

Terug op mijn hotelkamer klinken de geluiden van het gezamenlijke hurktoilet en van het nachtelijk leven van Silivri helder door.

Om vijf uur 's ochtends word ik gewekt door de oproep tot gebed vanuit de minaret.

“STANBOEL, STANBOEL”, hoe dichterbij Istanbul, hoe vaker ik de kreet hoor, die op de busstations klinkt. Het zijn de conducteurs die op de onderste treeplank van de hoge moderne bussen staan en zich achteloos vasthouden, terwijl de bus al rijdt.

Soms doet de buschauffeur zelf nog een laatste poging om zijn bus helemaal vol te krijgen.

“STANBOEL”

Het klinkt me als een belofte in de oren.

De volgende ochtend zoek ik een terrasje op langs de haven en bestel chay. Het terras is vrijwel leeg. Ik kan vandaag rustig aan doen.

Het laatste stuk tot Istanbul is gevaarlijk om te lopen en ook niet leuk.

Ik nader het einde van deze verrassende tocht.

De lucht is betrokken. De temperatuur is zacht.

Een aalscholver droogt wapperend zijn zwart gespreide vleugels. Honden doezelen languit op de warme stenen van de wandelpromenade.

Voor een stenen trapje van een slagerswinkel wachten katten.

De slager gooit hen stukjes vlees toe. Enkele brutale katten lopen op hun gemak de winkel binnen.

In mijn hotel slaapt de baas in zijn kantoortje, een klein hokje.

Er zijn in Turkije meer wachters, die hun leven slijten in krappe vertrekjes.

Hier lijkt men niet per uur te rekenen. Elke verdienste is meegenomen.

Ik loop deze ochtend langs een visser, die zijn netten schoonmaakt.

Achter kistjes met poetsmiddelen en glimmend koperen knoppen wachten de schoenpoetsers op klandizie.

Ik wil ook wel terug naar huis, maar vrees ook wat om terug te vallen in mijn vaste voorspelbare leven thuis.

De tocht versterkt het gevoel van het realiseren van zaken die ik graag doe en ook verwezenlijk.

Daarbij blij ik vooral op mensen gericht te zijn.

De enorme kracht van de godsdiensten fascineert me. Is het geloof een geconditioneerd gebeuren, of komt het voort vanuit een wezenlijke behoefte.

Wat men geloof noemt lijkt me vaak een geprogrammeerd weten.

De behoefte aan een God heeft te maken denk ik, met onzekerheid over de dood en de verschijnselen die buiten het bereik van ons verstand liggen.

Vaak is het verbonden met onbegrepen natuurwonderen.

Tijdens het wandelen ervaar ik een diep gevoel van dankbaarheid voor alles wat ik kan en alles wat ik meemaak. Dankbaarheid vanwege het aanpassingsvermogen van lichaam en geest en de lieve speciale zorgzame mensen die ik ontmoet.

Godsdienst dient ook als bescherming, tegen onheil en andere bedreigende zaken.

Wat is de gemeenschappelijke kern van de diverse godsdiensten?

Verschillen de godsdiensten wel zoveel van elkaar, of is het als met de diverse talen, waar woorden verschillen, maar uiteindelijk de betekenis hetzelfde is?

Is de godsdienst het creëren van iets groots en machtigs? Iets wat ons beschermt?

Heeft het niet een vergelijkbare structuur als een gezin, waarbij de lidmaten de kinderen zijn?

De verschillende religies maken indruk op mij. Ik voel respect voor de vaak intense wijze waarop mensen in hun godsdienst staan.

Naast me in de bus naar Istanbul zit ik een vrouw.

Zij ontdekt in het gangpad een modern geklede vrouw en ziet bij haar een stukje T-shirt onder het vest uitsteken.

Ze trekt aan het vest van de andere vrouw en merkt op, dat het T-shirt te kort is.

Ik tik mijn buurvrouw speels op haar vingers.

Omstanders lachen erom en de vrouw ziet er zelf gelukkig ook de humor van.

Naar Ataturk Airport is 60 km. Er is een druk busstation. Met veel moeite bel ik mijn contactpersoon in Istanbul.

Om hem te ontmoeten moet ik de bus nemen naar Beyazit in het centrum van de stad.

Tussen de chaos van het grote aantal bussen en minibussen op het busstation vind ik de goede bus, dankzij de hulp van mensen.

De bus rijdt naar het centrum en zet me af voor de Grand Bazaar.

Daar beland ik in het drukste deel van Istanbul

ISTANBUL

voorheen [Byzantium](#) en [Constantinopel](#) geheten, is met 12,5 miljoen geregistreerde en 6 miljoen niet-geregistreerde inwoners de grootste stad van [Turkije](#).

De stad bestaat uit 27 districten, die tezamen de hoofdstad van de gelijknamige [provincie Istanboel](#) vormen.

Ik wacht voor de Grand Basar op Jovidon, mijn kontaktpersoon, op een plek waar hij met zijn auto moet langsrijden.

Na een uur bel ik opnieuw en zie hem dan al buiten lopen.

Jovidon (noem me maar Joey) is een klein mannetje met een licht hoog stemmetje.

Hij is zeer direct en bedrijvig.

Na onze kennismaking gaan we eerst zoeken naar een voordelige vlucht naar Nederland.

Via smalle trappen belanden we bij een klein reisbureau. Twee dames zoeken ijverig in hun computers naar een voordelige vlucht.

Over drie dagen is er een vlucht van Corendon voor € 160,-.

Daarna zoeken we een hotel.

Het lijkt alsof Joey de mensen kent.

Men vraagt \$ 55,- voor een kamer. We eindigen bij 55 liral/nacht (€ 27,50)

Joey heeft daarna nog tijd o met mij de Aya Sofia te bezoeken.

Dan moet hij plots weg naar de moskee voor zijn gebeden. Ik ga mee.

Joey legt gedreven uit waarom de Islam de enige ware religie is.

Drie weken geleden had ik in Profitis een vergelijkbare discussie met de Grieks-orthodoxe Papas. Dit soort gesprekken ervaar ik als een zwaktebod. Het ondermijnt de eigen religie. Religie is een inhoudsvolle boodschap met waarden. Het polariseren tussen godsdiensten voegt niets toe, maar vertroebelt de eigen kern. Het zegt iets over wat het niet is, als een puber, die zich afzet tegen zijn ouders.

Onderweg eten we een hapje. Twee jongens proberen met luide kreten klanten naar binnen te loodsen.. Ik voel me opgelucht nu de vliegreis en het hotel geregeld zijn. Een metropool vind ik voor een backpacker riskant en gevaarlijk. In mijn hilaire stemming imiteer ik het roepen van een der jongens. Daarna zie ik de jongen enkele malen onzeker naar mij kijken, waarop ik spijt heb van mijn lomp gedrag. Ik vraag Joey om mijn verontschuldiging aan te bieden. Eerst begrijpt de jongen niet waarom, maar daarna omhelst hij mij en geeft me enkele kussen uit dankbaarheid. Joey zegt dat de jongen voortaan mijn vriend is.

Omdat de Aya Sofia inmiddels gesloten is, bezoeken we de grote Blauwe Moskee. Terug in het hotel ben ik te moe om me nog te wassen en val gelijk in slaap. 8.30u. wacht mij een luxe ontbijt. Tot nu toe at ik elke ochtend sober of soms zelfs helemaal niet. Hier ervaar ik een ongekennde luxe. Ik kan uit zoveel verschillende gerechten kiezen. In het hotel zitten veel Russische of Slavische dames, vol en strak gekleed in glanzende stoffen met helle kleuren. Haren zijn in bonte kleuren geverfd. Op mijn kompas loop ik door de stad in de richting van de Bosporus. Ik bezoek een moskee “Sherezade“, genoemd naar de dochter van de kalief Suleiman de Grote. Zes brandweerwagens wringen zich met een oorverdovend lawaai van sirenes door de smalle straatjes. In een cabine zitten brandwachten bij elkaar op schoot. De politieauto's gebruiken ook veelvuldig hun sirene met vaak ook de luidspreker om automobilisten te corrigeren. Voor de Galatabrug, de brug over de Bosporus, zijn talloze straatjes met handelswaar. Vaak verkoopt men in een hele straat dezelfde soort producten, zoals plastic kinderspeelgoed, textiel, kruiden enz. Ik maak een rondvaart van 2 uur over de Bosporus.. Vanaf het water zie ik pas de immense omvang van de stad. De Bosporus verbindt oost en west met elkaar. Noordelijk ligt de Zwarte Zee en zuidelijk de Egeïsche zee. Ik slenter deze hele dag door de stad. De volgende ochtend ontbijt ik weer tussen de volle stevige Russinnen. Zij staan achter elkaar in de rij bij de aardappelen, de worstjes, de groenten en scheppen hun bord tot de rand toe vol. Mijn hotel ligt in de modewijk. De straten en steegjes zijn bezaaid met kledingwinkels. Het personeel staat of zit voor de winkel. 's Ochtends als er weinig winkelend publiek is, maken ze een praatje met elkaar. 's Middags proberen ze voor hun winkel klanten te werven. In de etalages hangt smakvolle kleurige dameskleding van fijne stoffen.

Het zoeken van een cadeau voor thuis is een ramp. In deze stad is alles te koop. Tijdens deze zoektocht naar het ultieme, maar onbekende cadeau voor thuis, ben ik een prooi voor elke verkoper. Op en duur wordt het frustrerend en irritant. Uiteindelijk koop ik in de Grand Basar enkele doosjes, bekleed met parelmoer.

Istanbul is een stad met beweging.
 Steekwagens zijn het favoriete transportmiddel.
 Meestal vervoeren jongetjes, met een groezelig uiterlijk, alle waar en afval op hun steekwagen.
 Bij veel steekwagens is de capaciteit vergroot, door onder een rekje eraan te lassen.
 Ieder probeert aan de kost te komen via handel, of meer wanhopige pogingen om zomaar wat bij elkaar te scharrelen.
 Men probeert klanten te lokken door luid te schreeuwen of zacht te flemen.
 's Avonds liggen langs de wegen bergen van afval.
 De reinigingsdienst probeert uit alle macht het vuil de baas te blijven.
 Ze slaagt daar wonderlijk goed in.
 De tram in het centrum rijdt op een eigen baan, afgeschermd voor het overige verkeer.
 Op enkele gedeelten rijden ook de vuilnisdiensten en besteldiensten, die anders bepaalde straten niet kunnen bereiken.
 Terwijl ik op een terrasje iets eet, rijdt voor me een kleine bestelvuilniswagen schommelend over de opstaande trottoirrand de trambaan op.
 De tram nadert kalm uit de andere richting.
 Als in een vertraagde filmscene ; langzaam maar onafwendbaar volgt de botsing.
 Daarna ontstaat een heel spektakel.
 Politie met zwaailicht, auto's met hotemetoten van de tram, van de reinigingsdienst; allen komen de situatie bekijken.
 Daarna bemoeit het toegestroomde publiek er zich mee en uiteindelijk ontstaat er ruzie tussen de chauffeur van de vuilniswagen en de bestuurder van de tram.

Het grote voordeel en tevens het grote nadeel van Istanbul is, dat alles te koop is. .

Op elke prijs is af te dingen.

Mijn luxeprobleem is, dat ik vaak geen notie heb van wat de artikelen ongeveer waard zijn.

Daardoor is het pingelen een slag in de lucht.

Men kan elke willekeurige prijs vragen, waarna het ongewisse spel van afdingen begint.

's Ochtends bezoek ik de Aya Sofia.

Deze voormalige Grieks-orthodoxe kerk lag oorspronkelijk in het centrum van het voormalige Byzantijnse Rijk. Omstreeks 1400 werd de kerk gebruikt als moskee. Het imposante bouwwerk is nu in gebruik als museum.

Tijdens de restauratie kwamen oude voorstellingen uit de vroegere Grieks-orthodoxe periode tevoorschijn.

De oproep vanaf de minaretten voor het gebed klinkt in Istanbul uit verschillende richtingen tegelijk.

Op deze dag zwerv ik via andere straatjes naar de Bosporus.

Ik loop door een gehavende, vervallen wijk met veel kleine transportbedrijfjes. Deze transporteren goederen naar landen uit de voormalige Russische republieken.

's Avonds eet ik in een restaurant op een dakterras, met uitzicht op de blauwe moskee.

Het ligt in een oude wijk van Istanbul, met houten huizen.

Aan de overkant van deze kronkelige straat is een oude Hamam, waar ik voor € 30,- word "geklopt en gesopt".

Het warme water komt uit een thermale bron.

Eerst lig ik gestrekt op een grote warme marmeren plaat in een ronde ruimte met boven me een koepel.

De massage begint met een soort scrubbehandeling waarna bakken warm water over me worden gestort.

Daarna wordt ik ingezeept met royaal schuim uit een textiel zak; een totale massage, weer spoelen en relaxen op de marmeren plaat.

De laatste dag drijf ik rustig uit.

Ik hoop mijn vrouw blij te kunnen maken met een dure parfum.

Ik koop iets wat totaal tegen mijn eigen opvatting indruist, een potje vocht met een luchtje tegen een belachelijk hoge prijs.

Ik zoek het merk in de stad, waar het wordt verkocht tegen een lage prijs.

De taxfree shop op het vliegveld is waarschijnlijk gesloten ,gezien mijn vroege vlucht.

In Istanbul is het originele product moeilijk te onderscheiden van namaak.

In een parfumerie koop ik volgens de verkoper de echte parfum, zelfs met garantie. Hij verzekert me dat mijn vrouw me zeer dankbaar zal zijn voor dit geschenk.

Ik weet dat hij me in de maling neemt, maar als ik hem geloof, is mijn probleem opgelost.

Ik zwerf door de stad en beland op een keiendam in de Bosporus.

Aan een zijde liggen vissersschepen en een klein bootje met zakken vol mosselen.

Twee mannen duiken de mosselen op. Ze ademen zuurstof via een luchtslang aan een compressor.

Op een oud scheepswrak werken enkele mannen. De eigenaar komt uit Montenegro. Hij is er vanwege alle problemen weggetrokken en woont nu op zijn vervallen schuit.

Bijna op het einde van de dam komt een man naar me toe.

Hij waarschuwt me voor gevaar.

Ik krijg een vreemd gevoel over de boodschapper zelf. Dit wordt me even later duidelijker.

Deze uithoek van Istanbul fungeert als ontmoetingsplek voor homo's.

Na een poosje stap ik op, niet voor het gevaar, maar het voelt niet meer plezierig.

Ik haal mijn rugzak op in het hotel en wandel naar het metrostation.

Voor het station staan kraampjes met kleding, groente en fruit.

De handelswaar ligt soms op kleden over de tramrails heen.

Als een tram wil passeren, wordt het kleed met de handel even opzij getrokken tot de tram voorbij is.

Een man proeft kersen bij een karretje. Zijn jonge vriendin geeft hem speels een tik om hem te corrigeren.

Ik maak er een grapje over. Even later sta ik naast hen in de metro. Heel gelukkig en blij vertellen ze dat ze 21 juni trouwen. Ik krijg een uitnodiging voor hun bruiloft.

Op het vliegveld Atatürk rol ik mijn slaapmatje uit op de tweede verdieping naast een groot raam. De wekker in mijn GPS stel ik in om 03.15 uur.

Achter me op een geïmproviseerd bed van vierkante pakken bagage, verpakt in de befaamde lichtbruine tape, slaapt een Russische vrouw uit Moskou.

Aan de andere kant buigt een moslima, helemaal bedekt met zwarte kleren op een kijkvenstertje na, zich over haar gebedskleedje.

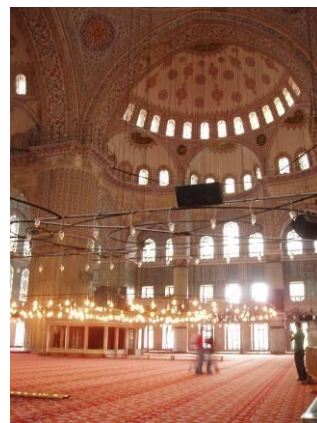
Ook hier kan ik prima slapen. Als de GPS wekker afgaat, pak ik mijn spullen, check in en ontdek dat de taxfree shop inmiddels open is. Hier koop ik de dure parfum, waarbij ik zeker weet dat mijn vrouw me dankbaar zal zijn.

Silivri

Inzamelen

Istanbul Blauw Moskee

Besnijdenis

Handel

Jovidon, mijn helper

Tabak

Alles te koop

Lood gieten

Bosporus

Aya Sofia

- TOT SLOT -

Soms vraag ik me af onder welk imago ik deze tocht maak.

PELGRIM ?

Spiritueel, braaf devoot.

ZWERVER ?

Mezelf onttrekken aan maatschappelijke normen, een vrijbrief voor licht onaangepast gedrag, onderhevig aan de wisselvalligheid van de dag, geen vast verblijfplaats, leven tussen luxe en armoede.

AVONTURIER ?

Zoekt het onbekende, nieuwe, veranderende, andere culturen. Overwint op zijn eentje de hindernissen naar zijn doel.

Ik voel mezelf een mix van deze drie categorieën. De devotie en de soberheid gemengd met de flair van de ondeugende schavuit.

*De diepste melancholie van de reiziger is misschien wel,
dat de vreugde van de terugkeer altijd gemengd is
met iets wat moeilijker te omschrijven is.*

Ik voel me bij terugkeer gezond, verrijkt en inwendig rustig.

Na een periode zwerven, los van de patronen, die zich ontwikkelen in vaste relaties.

Zacht morrelt in me de norm om thuis te blijven.

Vertrekken voelt een beetje als ontrouw.

*Maar om trouw te suggereren, door te blijven, waar het zich bevindt, zou je iemand moeten
worden die je niet kunt zijn,
degene die thuis blijft.*

(gepikt en licht bewerkt door mij)

2008 *TERIE LEIJS*

avonturier zwerver pelgrim